

# **Masterundersøkelsen**

**2009**



Masterforeningen i Psykologi

## Masterundersøkelsen 2009

### Innledning

Den første kandidaten med cand.polit. i psykologi ble uteksaminert i 1983 ved NTNU. Siden den gang har utdannelsen økt i popularitet, og i tillegg til NTNU tilbyr nå også UiT, UiB og UiO mastergrad i psykologi. Spesialiseringsretningene er mange, men fremdeles er det flest ferdigutdannede med organisasjonspsykologi som spesialisering, tett etterfulgt av sosialpsykologi, noe som også gjenspeiles i denne undersøkelsen.

Målet for masterundersøkelsene (tidligere NPS-undersøkelsene) har tradisjonelt vært å styrke vår faglige identitet. Dette er et behov som har gått igjen hos Masterforeningens medlemmer, og som også kommer frem av denne undersøkelsen. Det er flere av respondentene som har uttrykt at de ønsker flere nettverkstiltak som styrker både det faglige samholdet og nettverksbygging blant oss med hovedfag eller master i psykologi. Et av målene for denne rapporten er å presentere en oversikt over hvordan mennesker med vår utdanning har det på ulike områder. Hovedfokus i denne undersøkelsen er arbeidsområder, arbeidsoppgaver og lønnsnivå. Dette er nyttige ting å vite, blant annet for å gi et sammenlikningsgrunnlag for ferdigutdannede i jobb og ikke minst for å gi studenter informasjon om hva som venter dem etter endt utdanning. I tillegg gir denne undersøkelsen nyttig informasjon til de psykologiske instituttene som kan brukes i evalueringen av deres studietilbud.

### Metode

Denne undersøkelsen gjelder hittil uteksaminerte med hovedfag eller mastergrad i psykologi, men gruppen fra hovedfag er fremdeles den største og står for ca 63% av respondentene i denne undersøkelsen, mot 81% i undersøkelsen som ble gjort i 2007. Hovedfag i psykologi er nå avsluttet, og siste sjanse for å levere hovedfagsoppgave i psykologi var i mars i 2007. Studiet har nå skiftet navn til master i psykologi, og det er grunnen til at gruppen med mastergrad har økt betraktelig siden forrige undersøkelse.

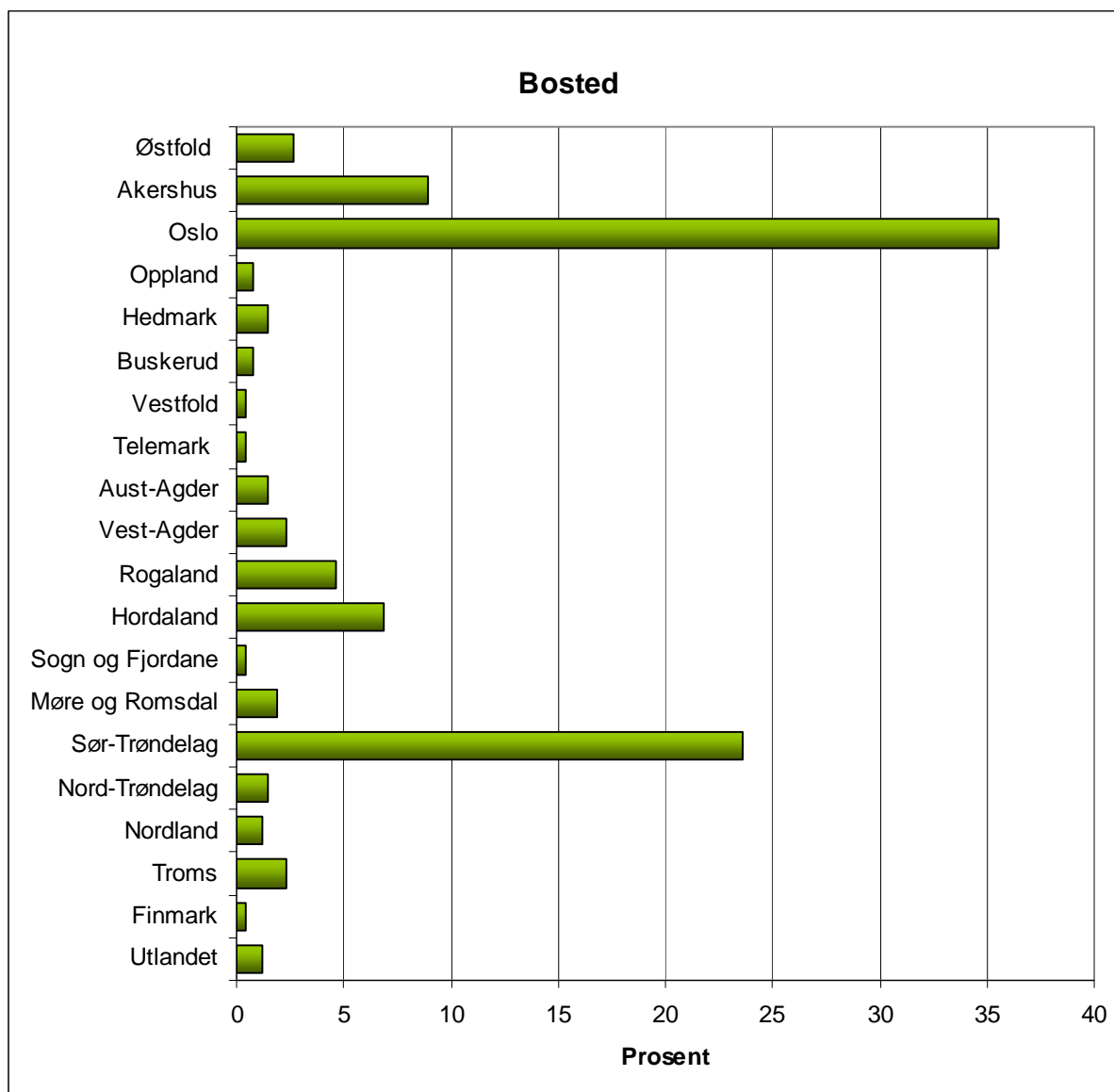
Det ble invitert 415 ferdigutdannede cand.polit. og mastere til å bli med i denne undersøkelsen. Av disse var det 259 som deltok, noe som gir en svarprosent på litt over 62%. Av respondentene var det ca 73% kvinner og 25% menn. De fleste (86%) hadde sin utdanning fra NTNU, ca 8% representerte Universitetet i Oslo, i overkant av 4% hadde tatt sin utdanning ved Universitetet i Bergen, mens 1.5% hadde tatt den ved Universitetet i Tromsø.

Spørreskjemaet besto av 67 spørsmål rundt hovedfags- og masterstudiet, utdannelsens relevans for arbeidslivet, behov og muligheter for etterutdanning, områder for arbeid, arbeidsoppgaver og lønnsnivå o.l. I denne rapporten sammenliknes ofte første jobb etter endt utdanning med nåværende jobb for å kunne se på eventuelle utviklingstrender.

## Resultater

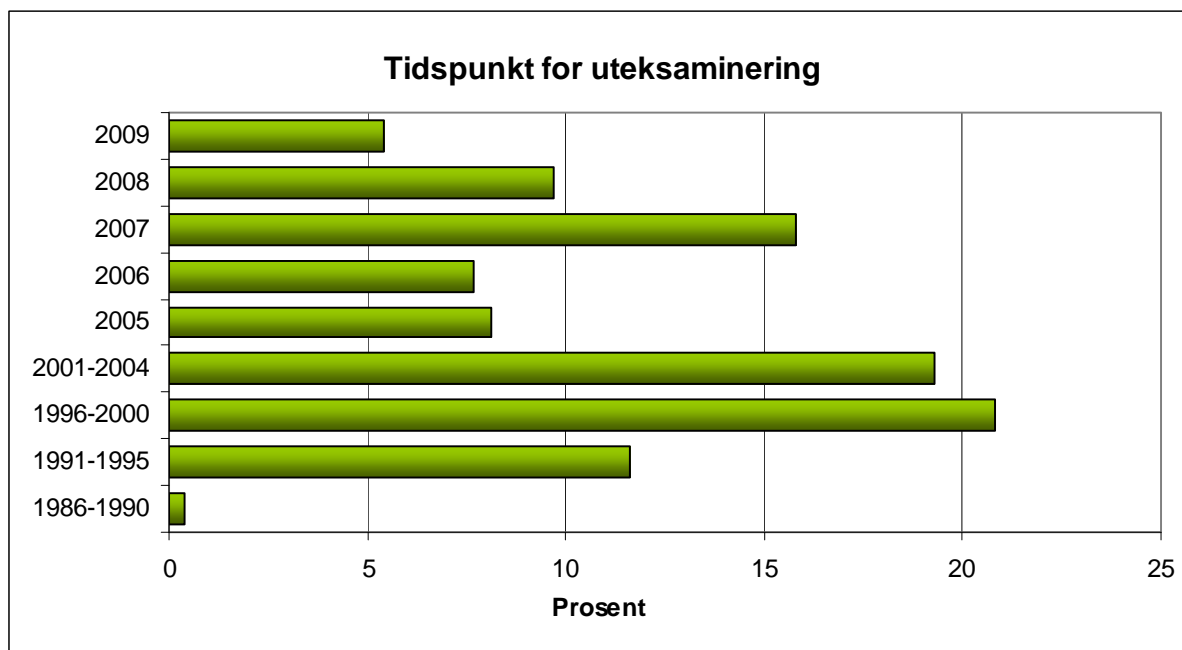
Figur 1 viser at de fleste bor i Oslo-området og Sør-Trøndelag. Dette er en tendens som går igjen i alle masterundersøkelsene siden 1999. Samtidig ser vi at det nå bor personer med hovedfag eller master i psykologi over hele landet.

*Figur 1: Bosted for personer med hovedfag/master i psykologi*



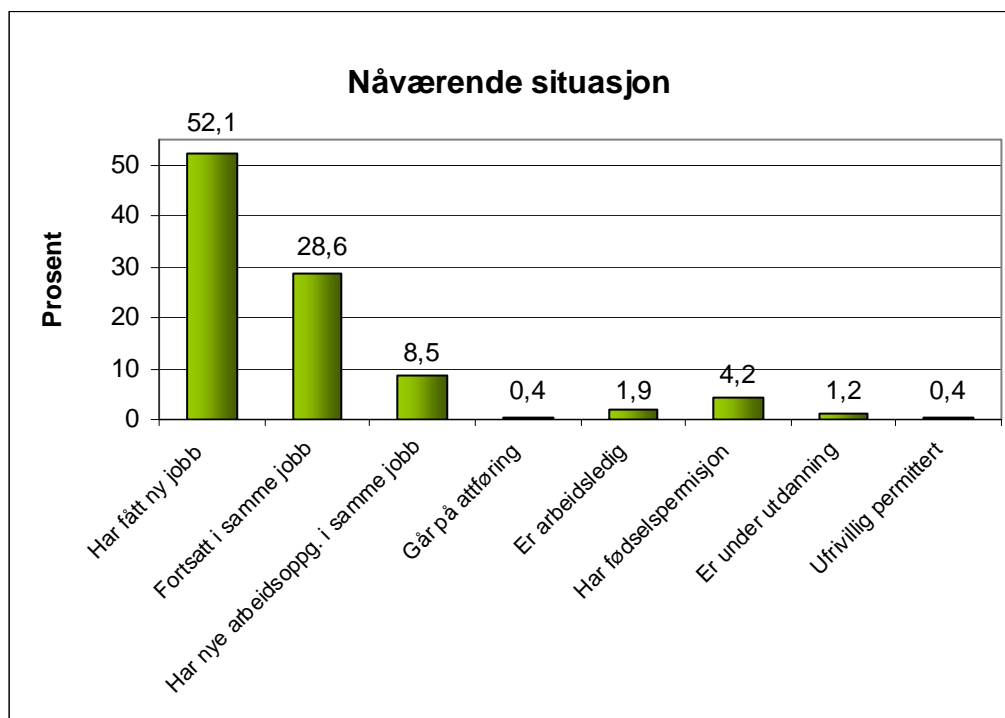
Figur 2 viser hvilket år respondentene ble uteksaminert.

Figur 2: Respondentenes uteksamineringsår



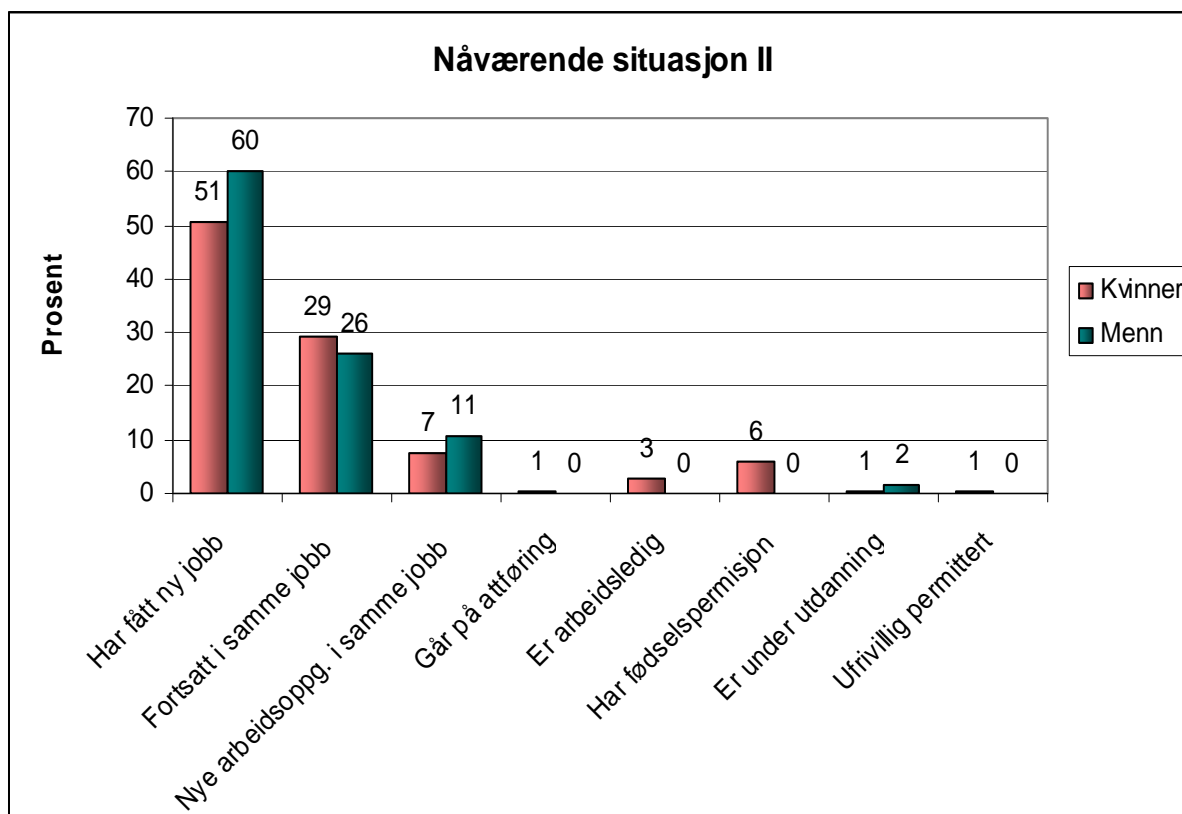
Figur 3a beskriver respondentenes nåværende situasjon. Her ser vi at 52% har fått ny jobb, mens nesten 29% fremdeles har den samme jobben som de startet i. Det er bare 8% som ikke er i arbeid, på grunn av enten etterutdanning, permisjon, sykdom eller arbeidsledighet.

Figur 3a: Nåværende jobbsituasjon



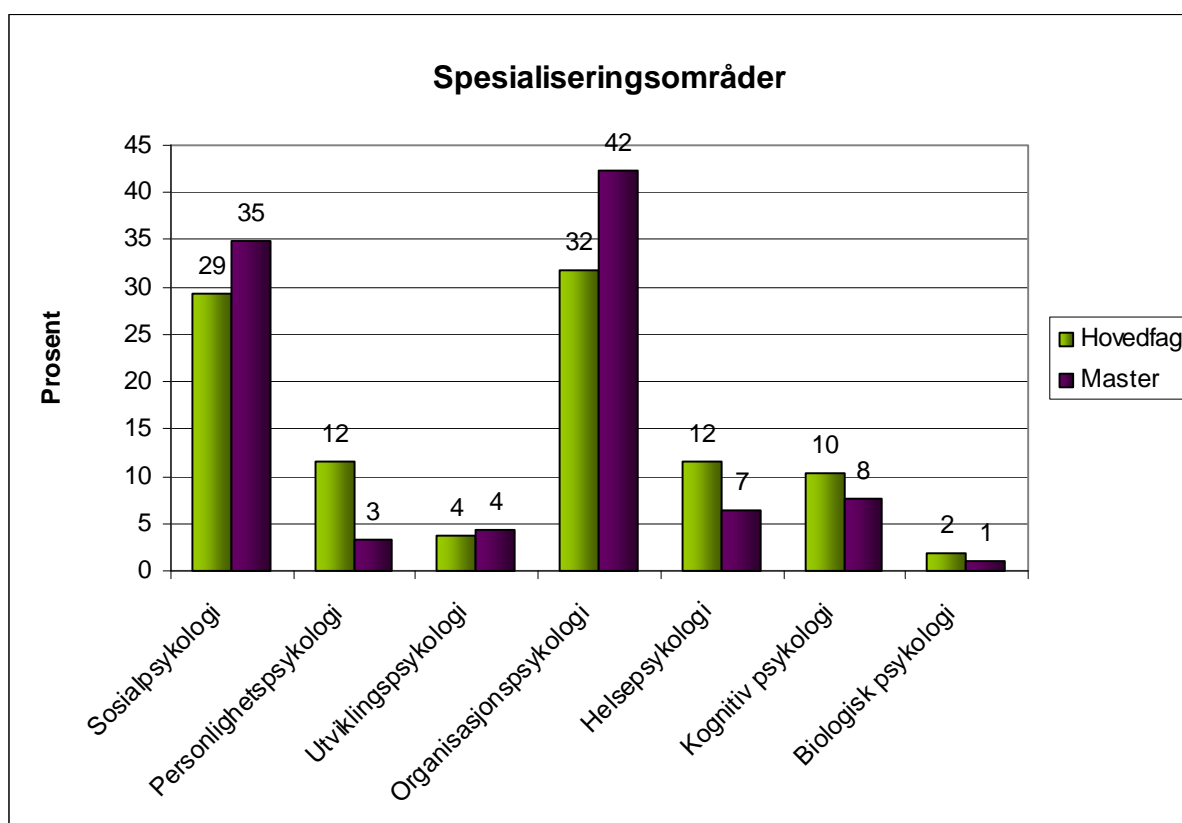
I figur 3b ser vi nåværende situasjon fordelt på kjønn. Her ser vi at flere menn enn kvinner har fått ny jobb, og fått nye arbeidsoppgaver i samme jobb. Bare 2% av de mannlige respondentene er ikke i arbeid, og dette er grunnet etterutdanning.

Figur 3b: Nåværende jobbsituasjon, etter kjønn



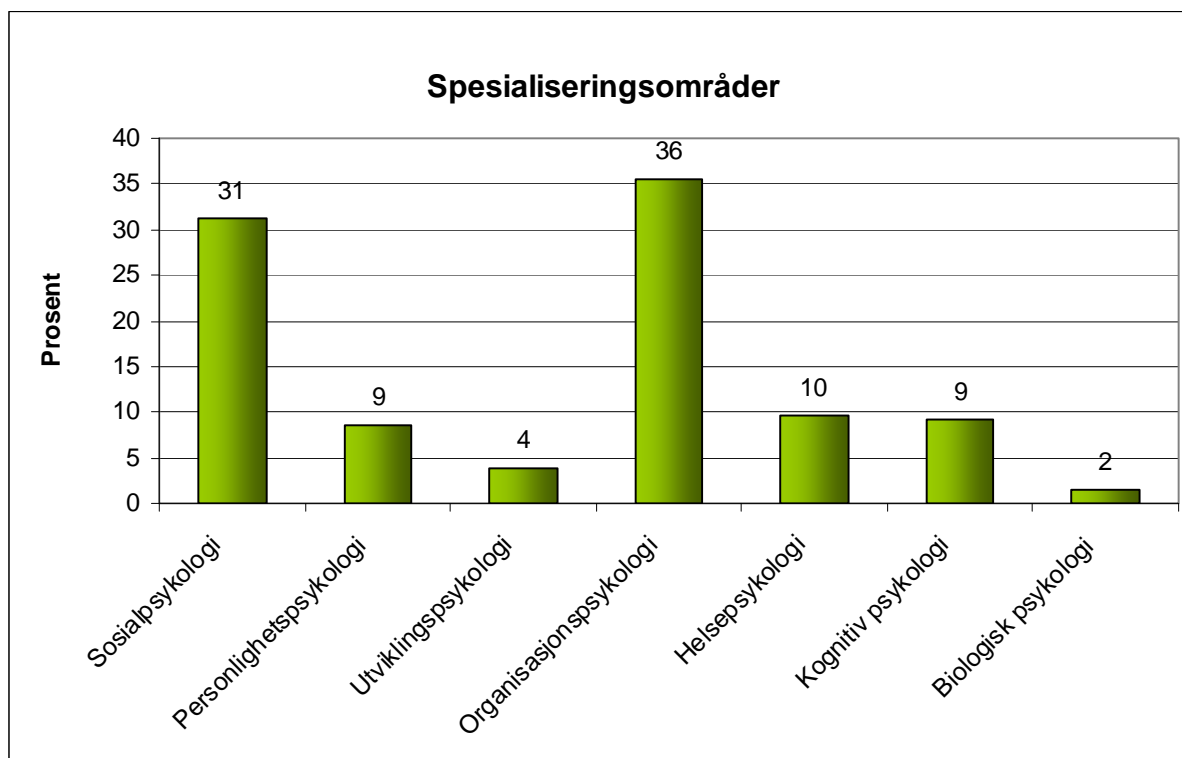
Figur 4a viser spesialiseringsområder for de som tok hovedfag og master. Her er det interessant å se likheten mellom de to gruppene, noe som gjenspeiler en trend over tid. Det er spesielt flere med master i organisasjonspsykologi kan si oss noe om at det kan ha vært et lite skifte på disse områdenes popularitet den siste tiden, samt en endring i opptak av antall studenter på universitetene i de ulike fagretningene. Det er spesielt få som har biologisk psykologi og utviklingspsykologi, samt at det er få med master i psykologi som har personlighetspsykologi som spesialisering. Ved Universitetet i Oslo var det tidligere en generell master, og i år (2009) ble første kull fordelt på fire ulike spesialiseringsområder uteksaminert.

Figur 4a: Spesialiseringområder fordelt på hovedfags- og masterstudium



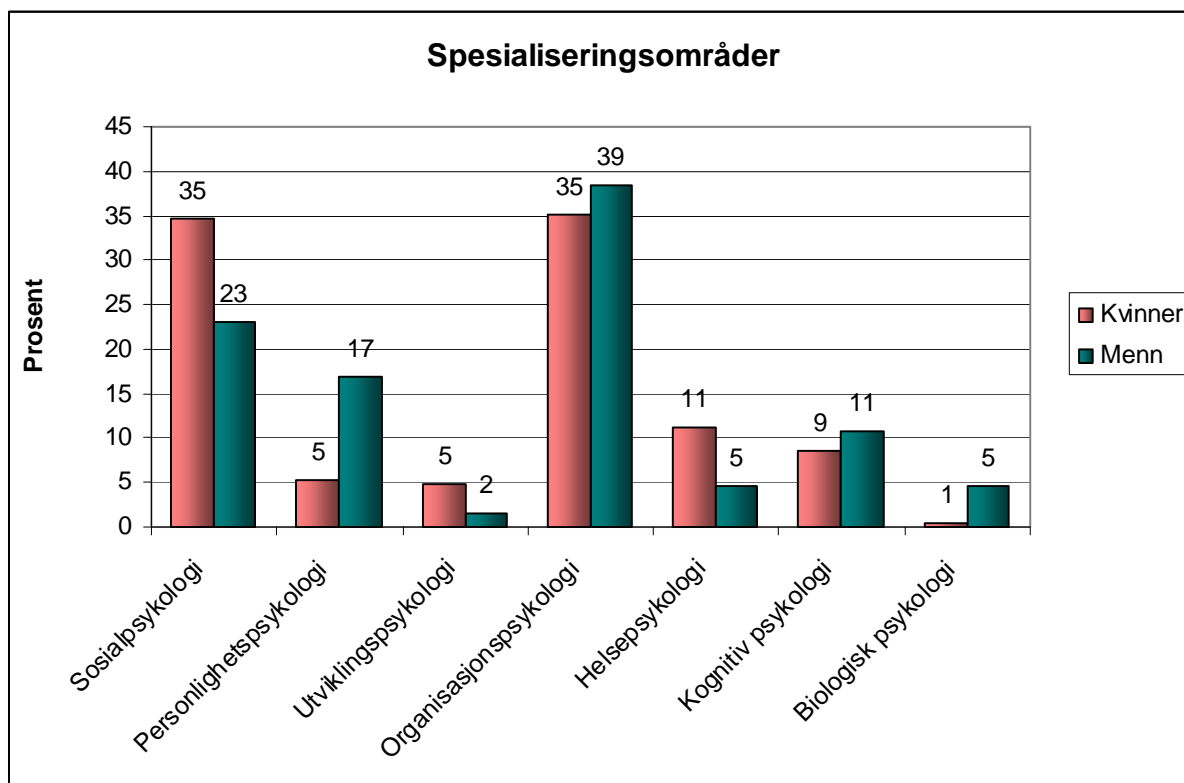
Figur 4b viser spesialiseringsområder for hovedfag og master slått sammen. Organisasjonspsykologi og sosialpsykologi er fremdeles de mest populære spesialiseringsområdene med henholdsvis 36% og 31% av respondentene.

Figur 4b: Spesialiseringområder for alle uteksaminerte



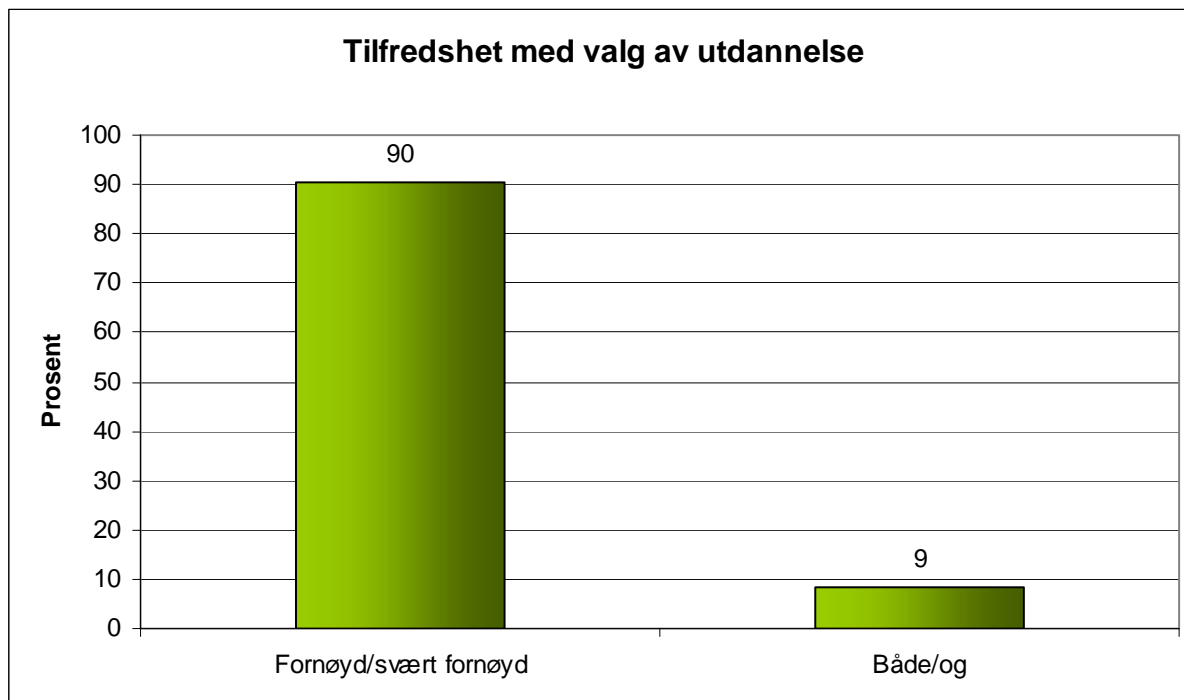
I Figur 4c ser vi hvordan spesialiseringsområdene fordeler seg mellom kvinner og menn. Her ser vi at det er flest kvinner som spesialiserer seg på sosial-, helse-, og utviklingspsykologi, mens menn dominerer i personlighets-, kognitiv-, og biologisk psykologi. Det er også endel flere menn i den mest populære retningen, organisasjonspsykologi, men her er det nokså jevnt fordelt over kjønn.

Figur 4c: Spesialiseringområder, etter kjønn



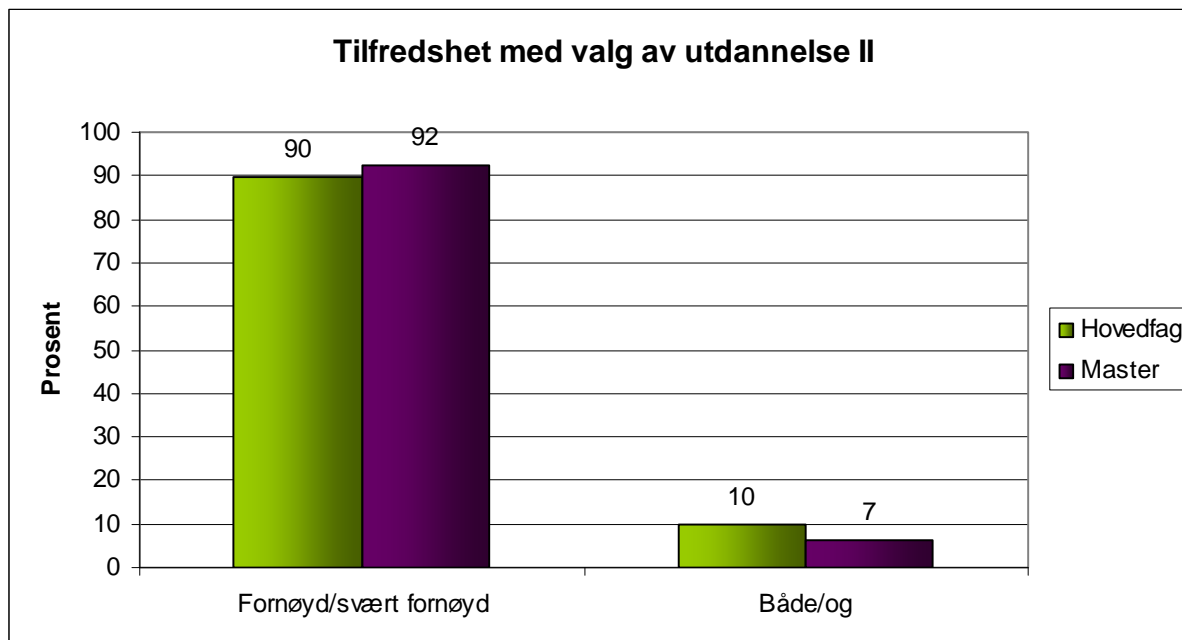
Figur 5a viser at hele 90% til sammen sier seg fornøyde (38%) eller svært fornøyde (52%) med valget av utdanning.

*Figur 5a: Tilfredshet med valg av utdanning*



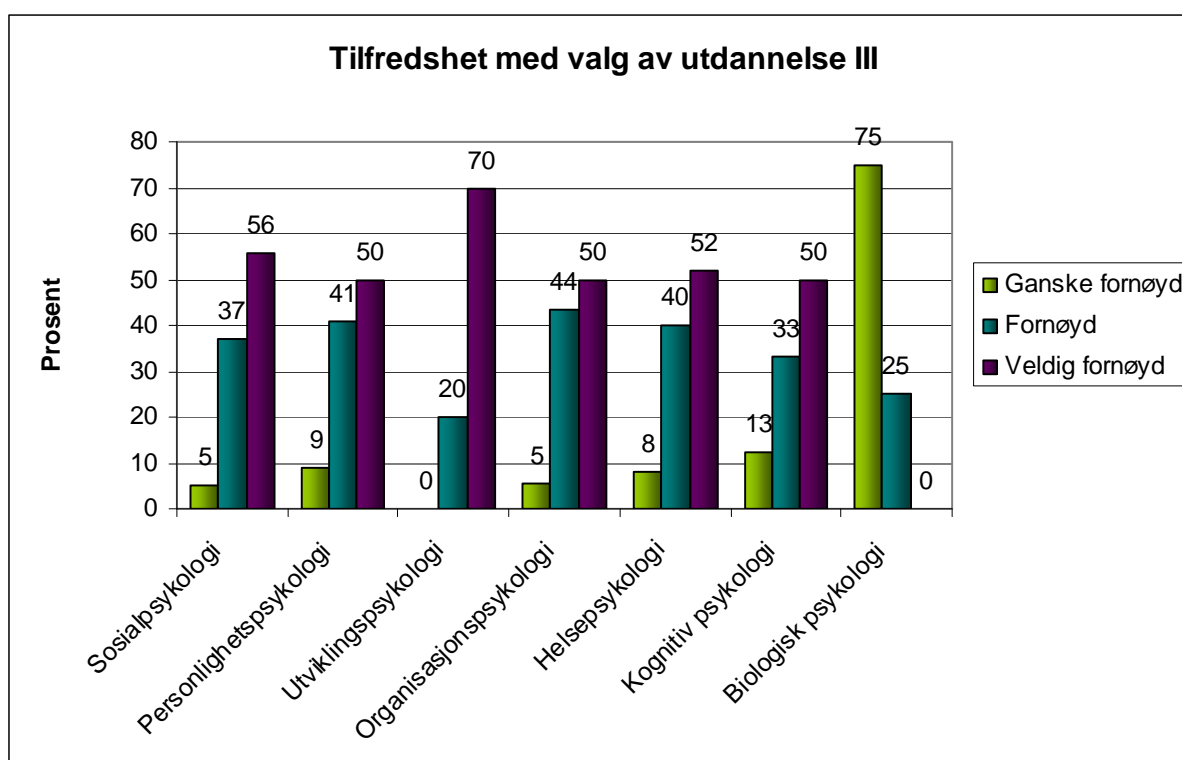
I Figur 5b ser vi at dette fordeler seg nokså likt mellom de som har hovedfag og de som har master.

Figur 5b: Tilfredshet med valg av utdanning, fordelt på hovedfags- og masterstudium



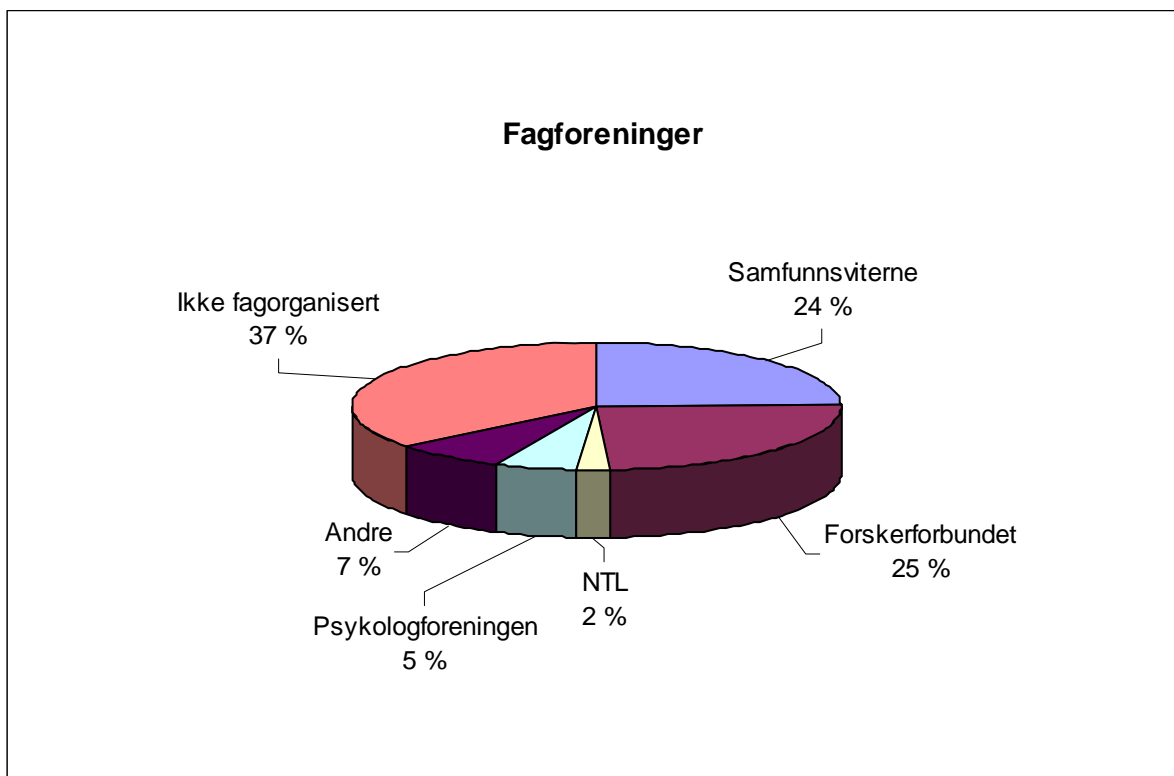
Figur 5c viser tilfredshet med valg av utdanning fordelt på spesialiseringsretningene, og vi ser at dette også fordeler seg nokså likt. Vi ser av figuren at respondentene som har biologisk psykologi som spesialisering er dem som er minst fornøyd av retningene, men det er svært få av respondentene som har biologisk psykologi som spesialiseringsområde, derfor er ikke disse tallene nødvendigvis representative. Det samme gjelder gruppen som har utviklingspsykologi som spesialiseringsområde.

Figur 5c: Tilfredshet med valg av utdanning, etter spesialisering



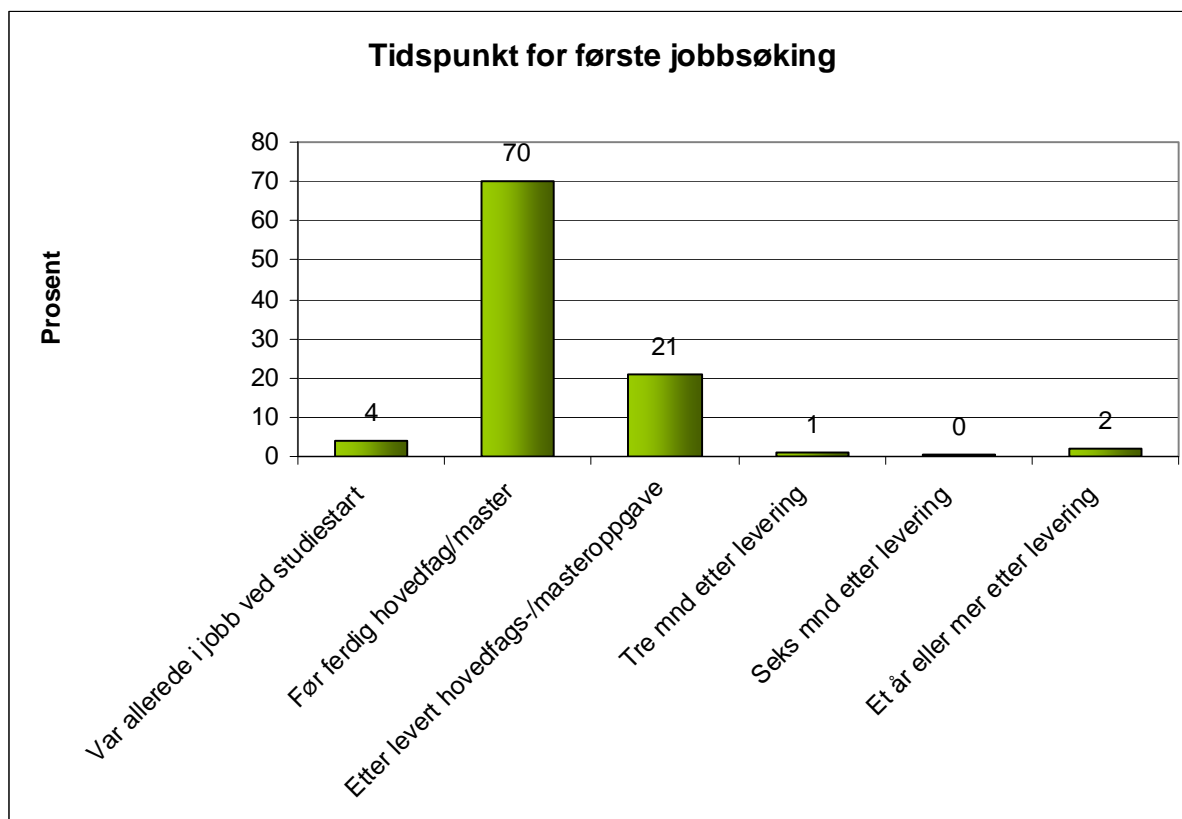
I figur 6 er det Forskerforbundet (25%) og Samfunnsviterne (24%) som skiller seg klart ut som de to mest populære fagforeninger. Ellers ser vi at mange, hele 37%, ikke er fagorganiserte. Blant dem med hovedfag er det 23% som er uten tilknytning til fagforening, mens dette gjelder for 57% av dem med master.

*Figur 6: Respondentenes tilknytning til fagforeninger*



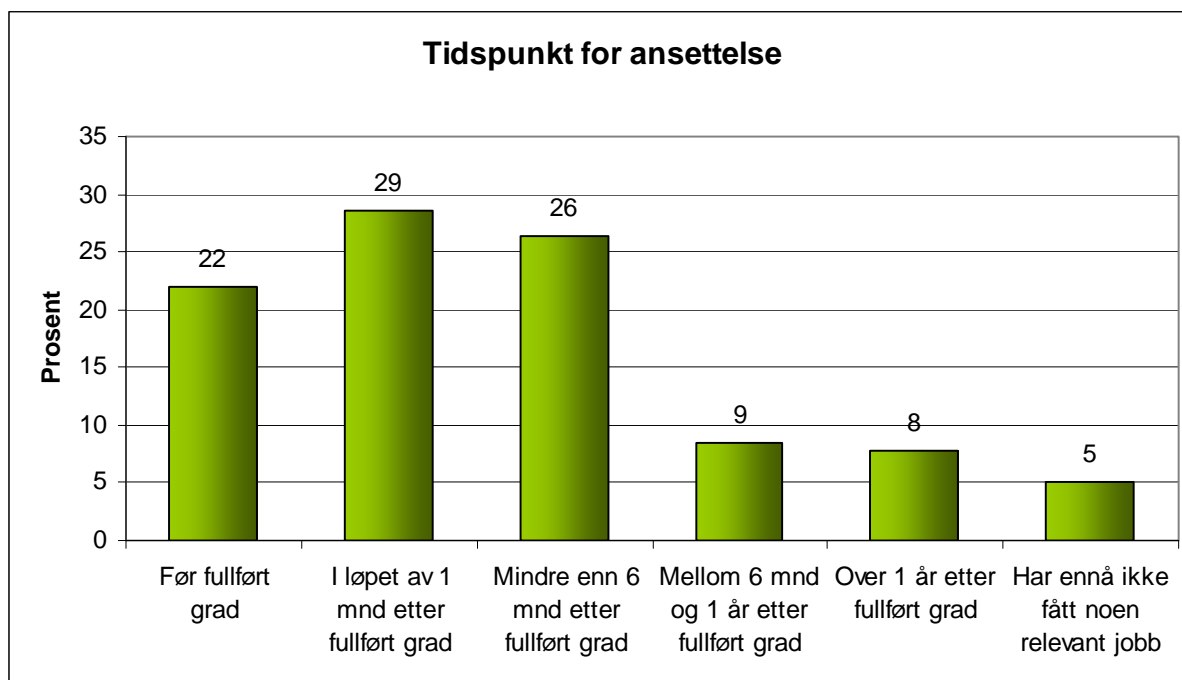
Figur 7 viser at 21% ventet med å søke jobb til rett etter at de hadde levert oppgaven. Totalt 70 % av respondentene startet jobbsøkingen før de var ferdige med hoved- eller masteroppgaven.

Figur 7: Tidspunkt for jobbsøking



I Figur 8a ser vi at 22% av respondentene ble ansatt i første relevante jobb allerede før de hadde fullført graden. Hele 29% begynte i ny jobb innen en måned etter de var ferdig utdannet, og ytterligere 26% innen 6 måneder etter fullført studium.

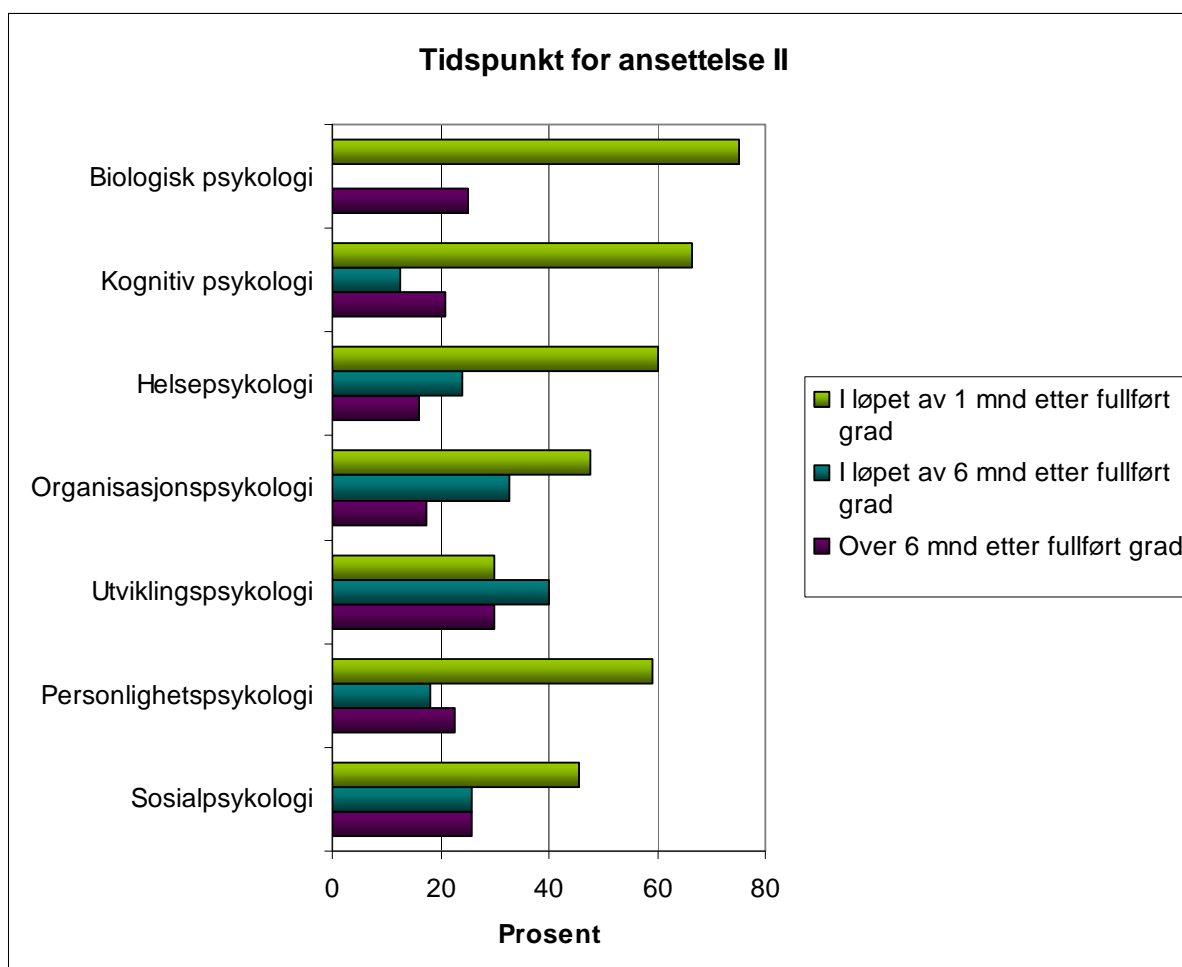
Figur 8a: Tidspunkt for ansettelse i første relevante jobb etter fullført grad



I Figur 8b har vi slått sammen svarkategoriene, for å gjøre figuren mest mulig oversiktlig. De som plasseres i kategorien ”i løpet av 1 måned etter fullført grad” inkluderer derfor også de som fikk jobb før de var ferdige med studiene. Og alle som har brukt mer enn 6 måneder på å skaffe seg relevant (også de som ikke har fått jobb ennå) er samlet i kategorien ”over 6 måneder etter fullført grad”.

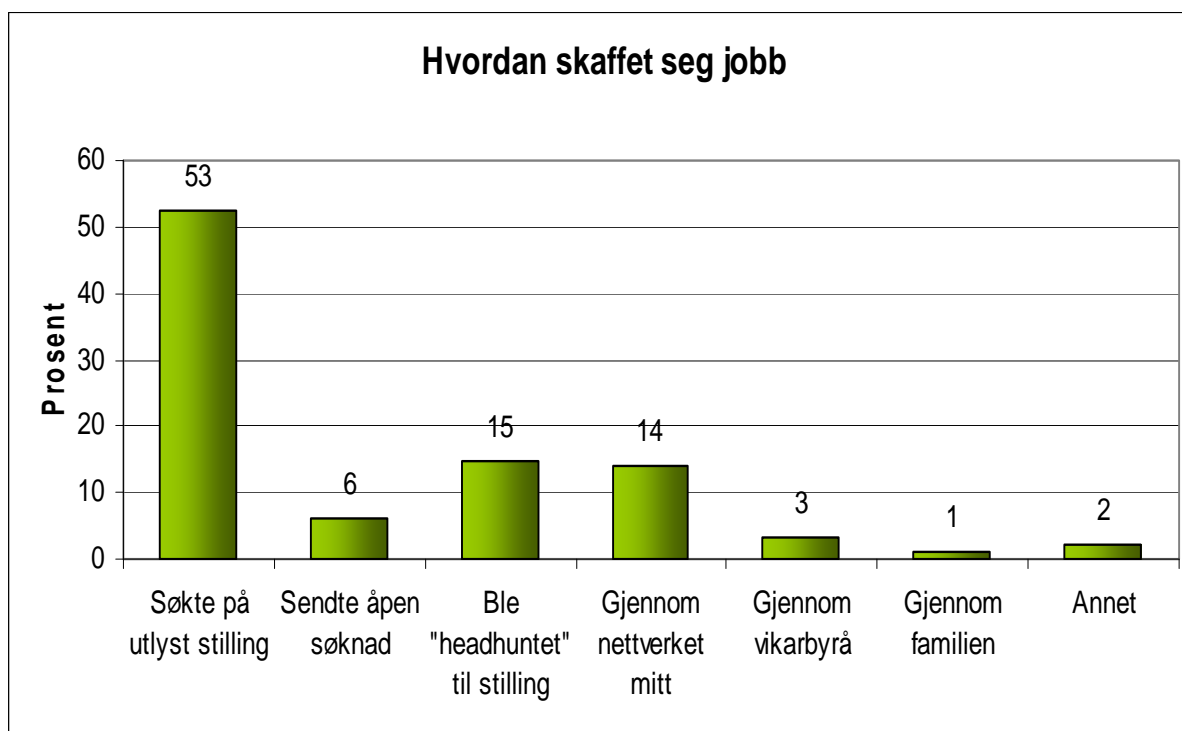
Figuren viser at blant de med spesialisering i biologisk psykologi har hele 75% fått jobb i løpet av 1 måned etter fullført grad (vi minner igjen om at svært få av respondentene tilhører denne gruppen), mens blant de med kognitiv psykologi som spesialisering har 67% jobb innen 1 måned. Dette tallet ligger rundt 60% for dem med helsepsykologi og personlighetspsykologi.

Figur 8b: Tidspunkt for ansettelse i første jobb etter fullført grad, etter spesialisering



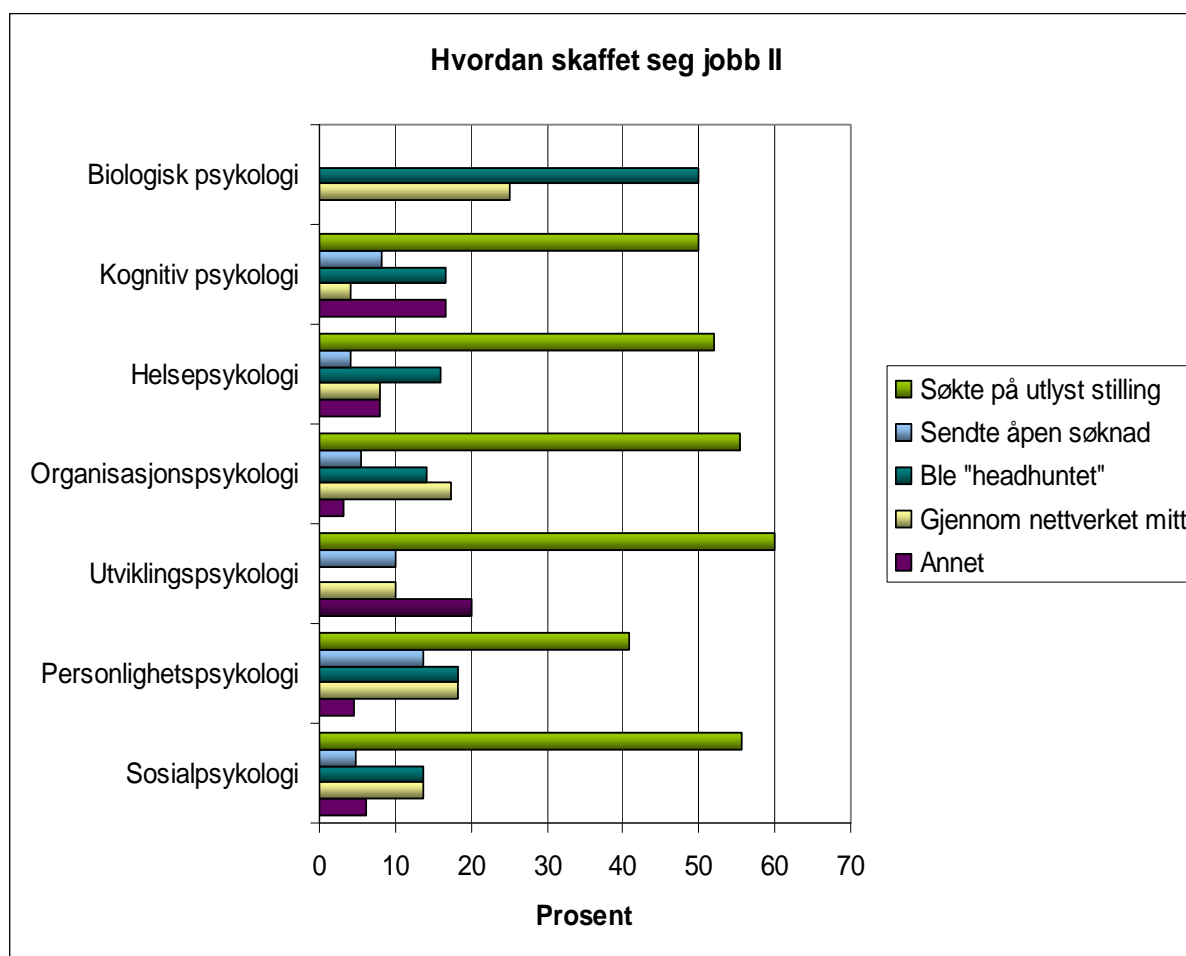
Figur 9a viser at majoriteten skaffer seg første jobb ved å sende inn søknader på utlyste stillinger, og hele 53% av respondentene fikk sin første jobb på denne måten. Videre finner vi at 15% ble "headhuntet" til stillingen, noe som kan tyde på at hovedfag eller master i psykologi er en anerkjent utdanning i arbeidslivet.

Figur 9a: Fremgangsmåte ved anskaffelse av første jobb



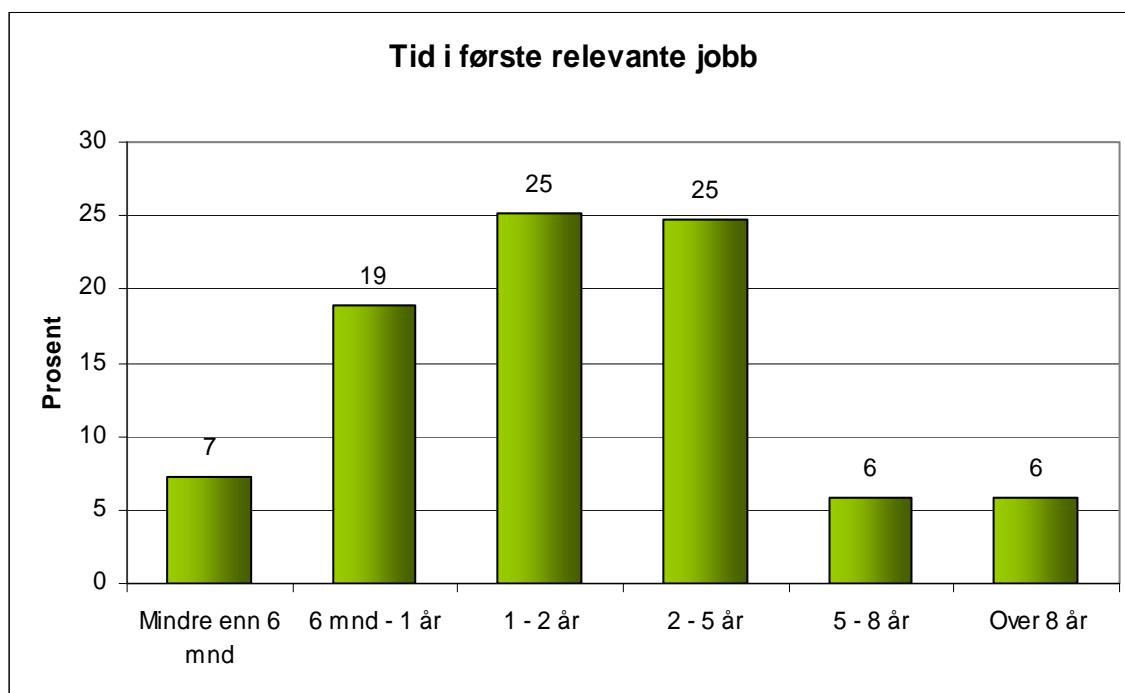
I Figur 9b ser vi at mellom 50-60% av de med spesialisering i kognitiv, helse-, organisasjons-, utviklings-, og sosialpsykologi skaffet seg sin første relevante jobb gjennom å søke på utlyst stilling. De med spesialisering i biologisk psykologi ble "headhuntet" og benyttet seg av nettverket sitt i større grad enn andre. Det er imidlertid betydelig færre i denne gruppen enn de andre, så resultatene fra denne gruppen er muligens ikke representative.

*Figur 9b: Fremgangsmåte ved anskaffelse av første jobb etter fullført grad, etter spesialisering*



Figur 10 viser at det er vanligst å bli i sin første jobb i ett til to år, tett etterfulgt av to til fem år. Her må vi ta i betraktning at så mange som 47% er uteksaminert i perioden 2005 til 2009, hvilket betyr at mange ennå ikke har hatt sin første jobb veldig lenge, eller rukket å bytte jobb. Men ser vi kun på de som ble uteksaminert før 2001, så finner vi et liknende mønster: 23% hadde første jobb i under 1 år, 25% i ett til to år, 25% i to til fem år og 27% i over 5 år.

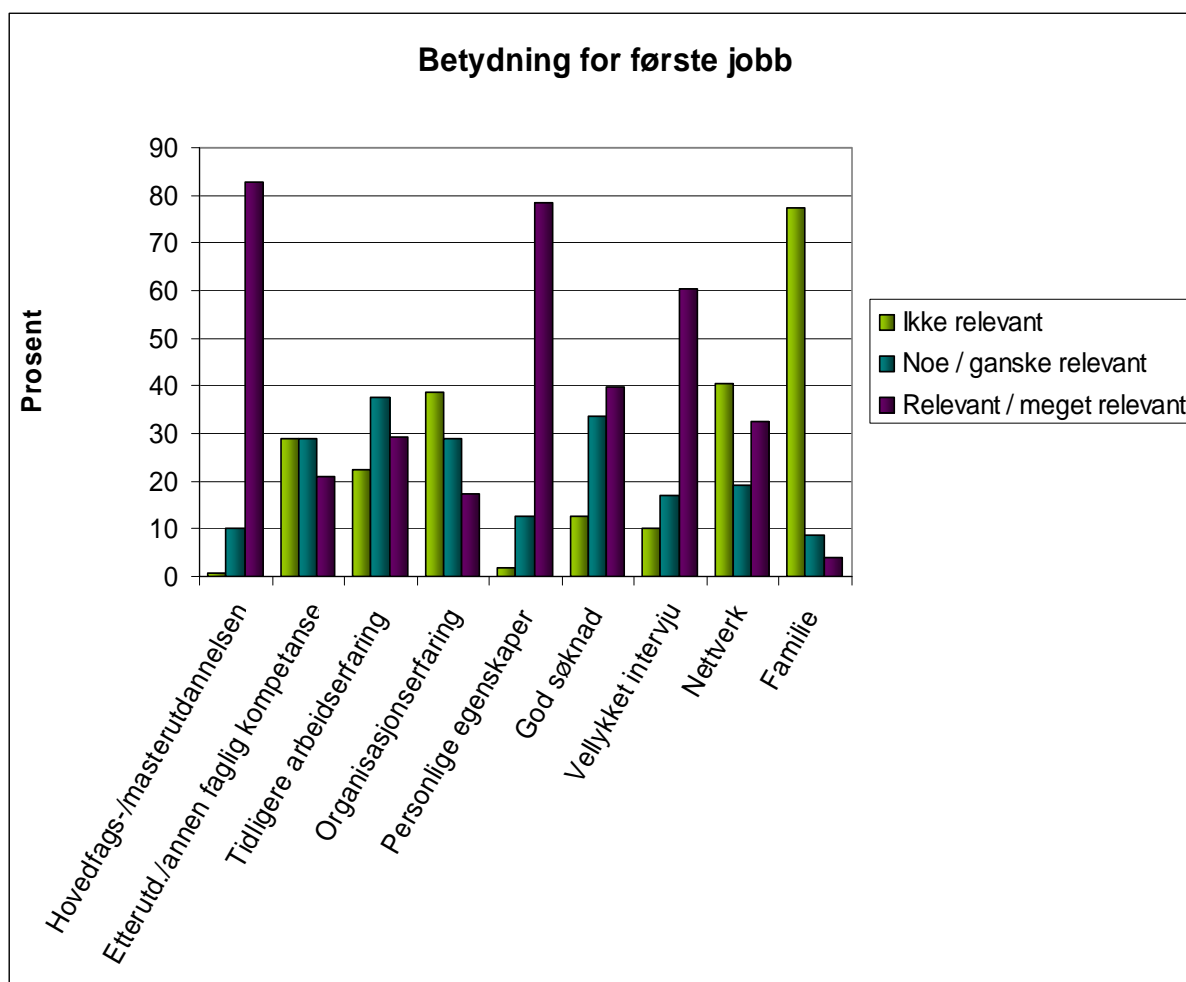
Figur 10: Tid respondentene var i sin første relevante jobb



Figur 11a viser hva respondentene vurderer som avgjørende for at de ble ansatt i sin første jobb. Total 83% av respondentene rangerte utdannelsen til å være av stor betydning.

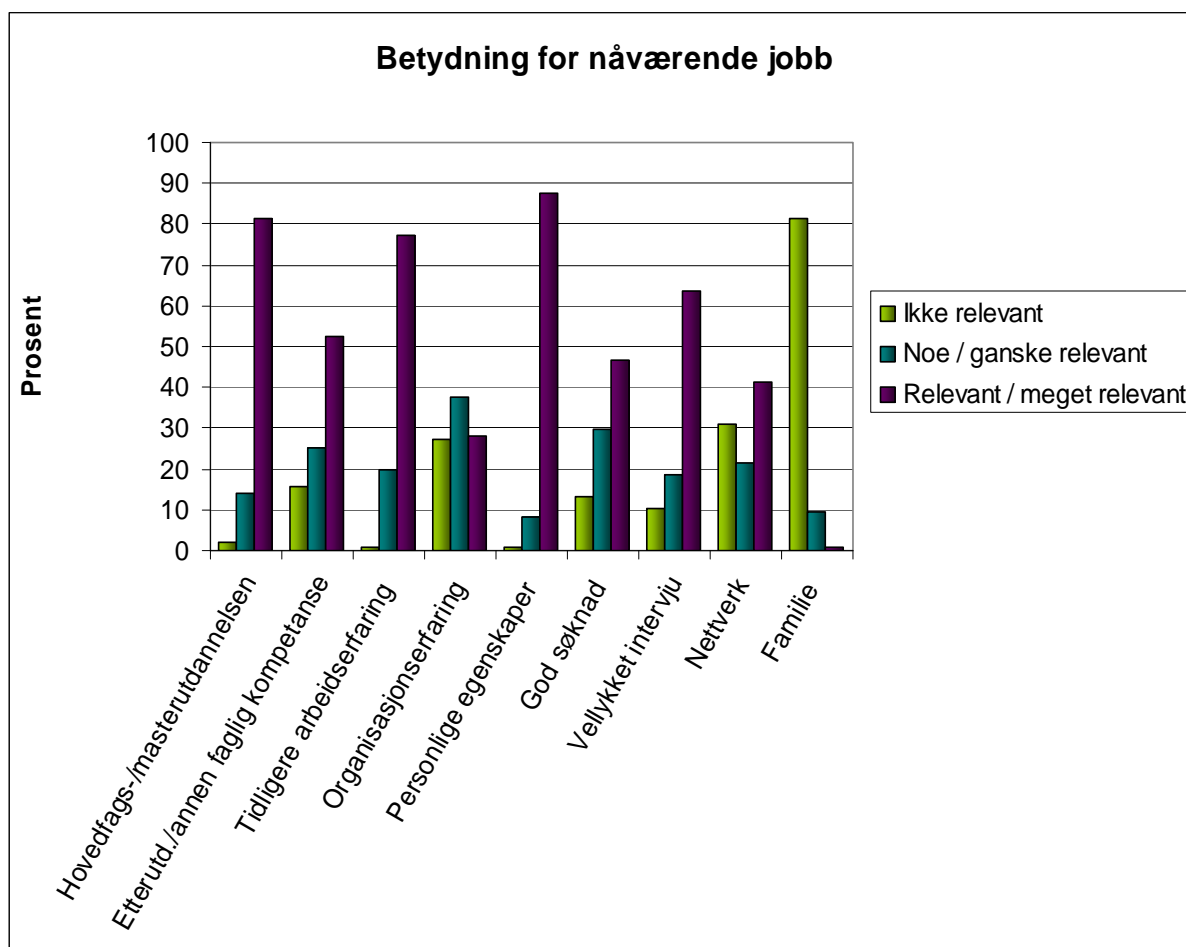
Personlige egenskaper ble rangert av over 78% til å være av stor betydning. Disse vurderes til å være de to viktigste faktorene. Omtrent 60% opplever et vellykket intervju som særlig betydningsfullt. Langt færre synes å mene at organisasjonserfaring, tidligere jobberfaring og annen faglig kompetanse var av betydning, men dette kan skyldes at få av respondentene hadde relevant erfaring av denne typen før de fikk sin første jobb. Over 70% av respondentene mente at en god søknad hadde noe eller stor betydning for ansettelse i sin første jobb.

Figur 11a: Betydning for ansettelse i første jobb



Til sammenlikning viser Figur 11b hvilke faktorer respondentene anser som betydningsfulle for at de ble ansatt i sin nåværende jobb (blant de som har en annen jobb enn sin første). Her ser vi at betydningen av utdannelsen og personlige egenskaper fortsatt er størst, men at betydningen av tidligere jobberfaring har økt kraftig, og nærmer seg betydningen av utdannelsen. Tidligere jobberfaring regnes nå som den tredje mest betydningsfulle faktoren. Figuren viser også at et vellykket intervju og en god søknad fortsatt regnes som viktig, og vi ser i tillegg en stor økning i betydningen av etterutdanning / annen faglig kompetanse.

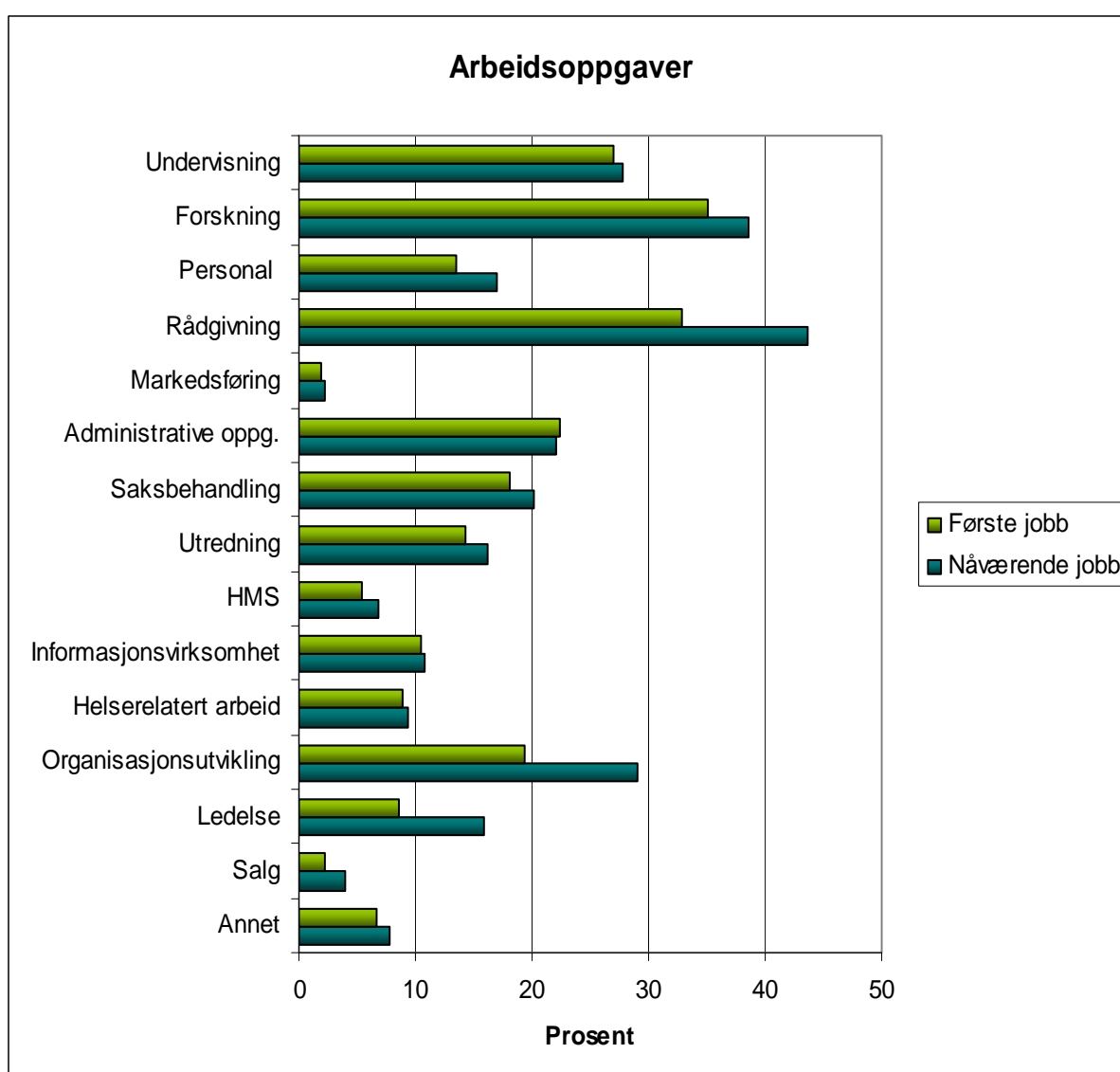
Figur 11b: Betydning for ansettelse i nåværende jobb



Figur 12 gir en oversikt over arbeidsoppgaver i første og nåværende jobb (det ble oppfordret til å krysse av på alt som passet, så flere kryss var mulig). I første jobb er forskning (35%), rådgivning (33%) og undervisning (27%) de mest vanlige arbeidsoppgavene. Disse områdene er aktuelle også i senere jobb, og rådgivning er den mest vanlige arbeidsoppgaven i respondentenes nåværende jobb med 44%, etterfulgt av forskning (38%). I nåværende jobb er det nå en økning i organisasjonsutvikling (29%), som er den tredje vanligste arbeidsoppgaven

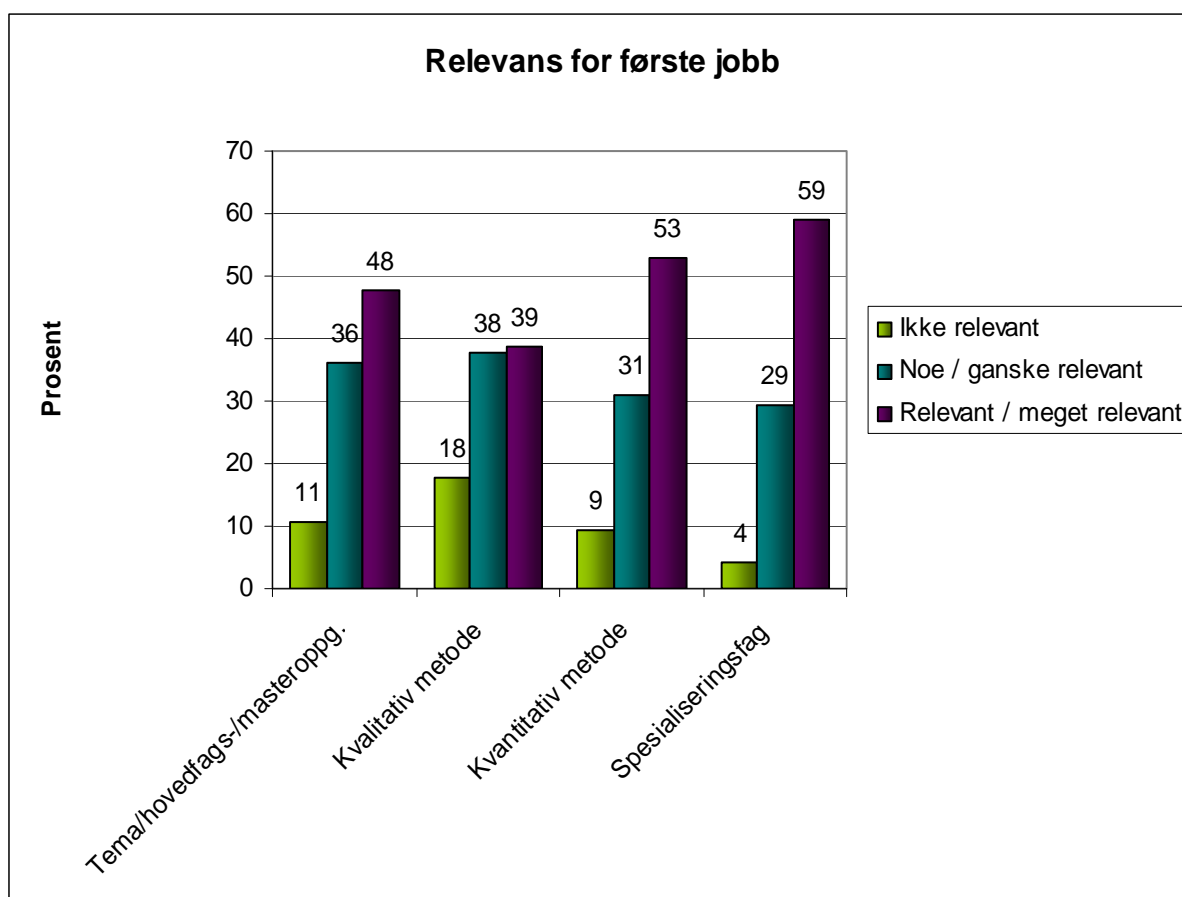
i nåværende jobb, tett etterfulgt av undervisning (28%). I tillegg til rådgivning og organisasjonsutvikling ser vi også en kraftig økning i ledelse fra første jobb (9%) til nåværende jobb (16%). Det var langt større spredning i arbeidsoppgavene til de som har byttet jobb minst en gang. Det kan tyde på både at det er lettere å få ulike typer jobber når man har litt arbeidserfaring og at mange oppdager at kompetansen kan anvendes innenfor flere ulike felt etter å ha tilbrakt litt tid i arbeidslivet. Det mest interessante ved figuren er kanskje at den viser hvor mange ulike felt personer med hovedfag eller master i psykologi jobber innenfor og at den dermed belyser hvor brede muligheter denne utdannelsen gir.

Figur 12: Arbeidsoppgaver i første og nåværende jobb

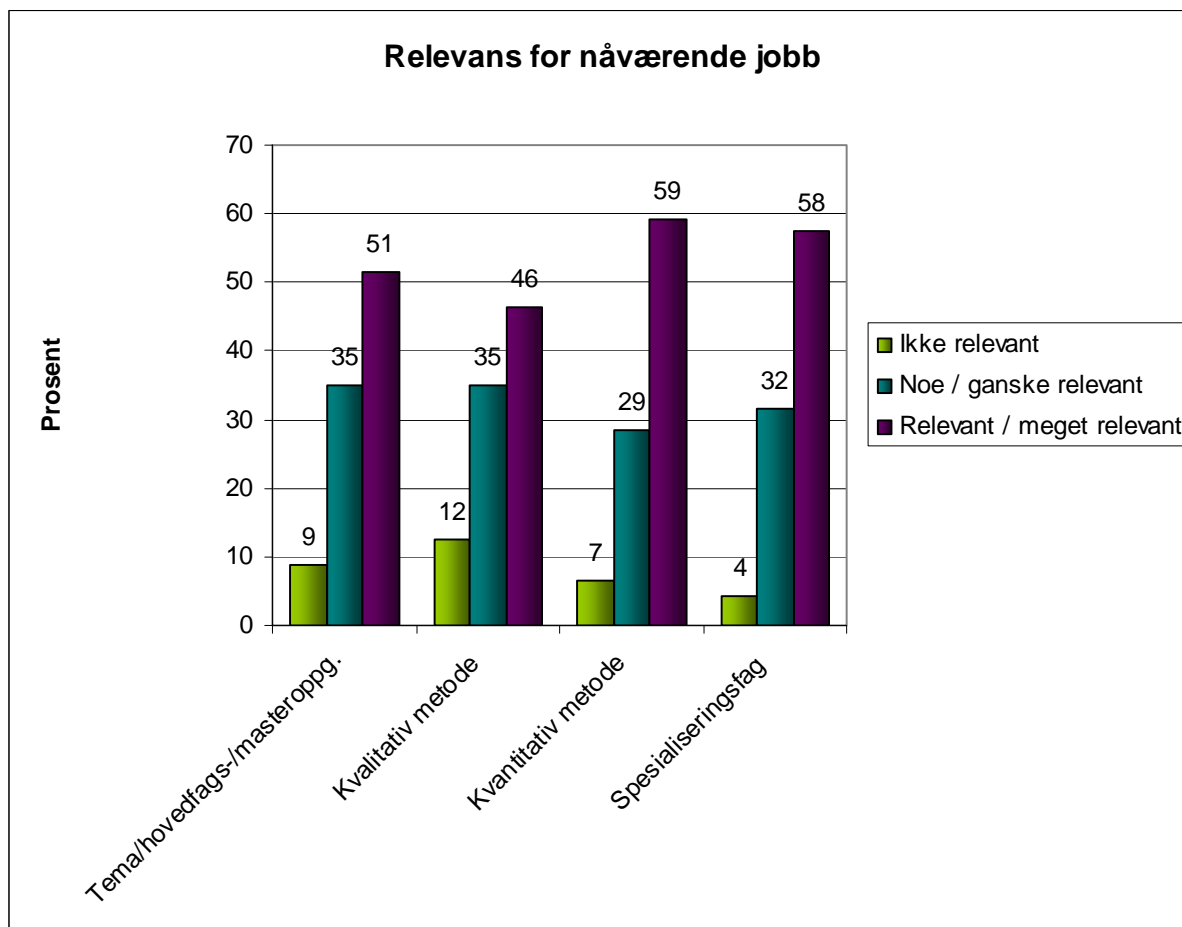


I Figur 13a og 13b vurderer respondentene relevansen til fire ulike deler av utdannelsen for sin første og nåværende jobb. Flertallet rapporterer at alle kategoriene er relevante for jobben. For første jobb er det flest som vurderer spesialiseringsretningen som mest relevant (59%), etterfulgt av kvantitativ metode (53%). Kvantitativ metode rapporteres som mest relevant for nåværende jobb (59%), tett etterfulgt av spesialiseringsretning (58%). Halvparten mener at tema for hovedfags- /masteroppgaven var veldig relevant for både første og nåværende jobb. Kvalitativ metode er den delen av utdannelsen som færrest sier er relevant, men vi finner samtidig en stor økningen fra første til nåværende jobb. Kvalitativ metode regnes som meget relevant for første jobben av 39% og for nåværende jobb av 46% av respondentene.

Figur 13a: Utdannelsens relevans for første jobb

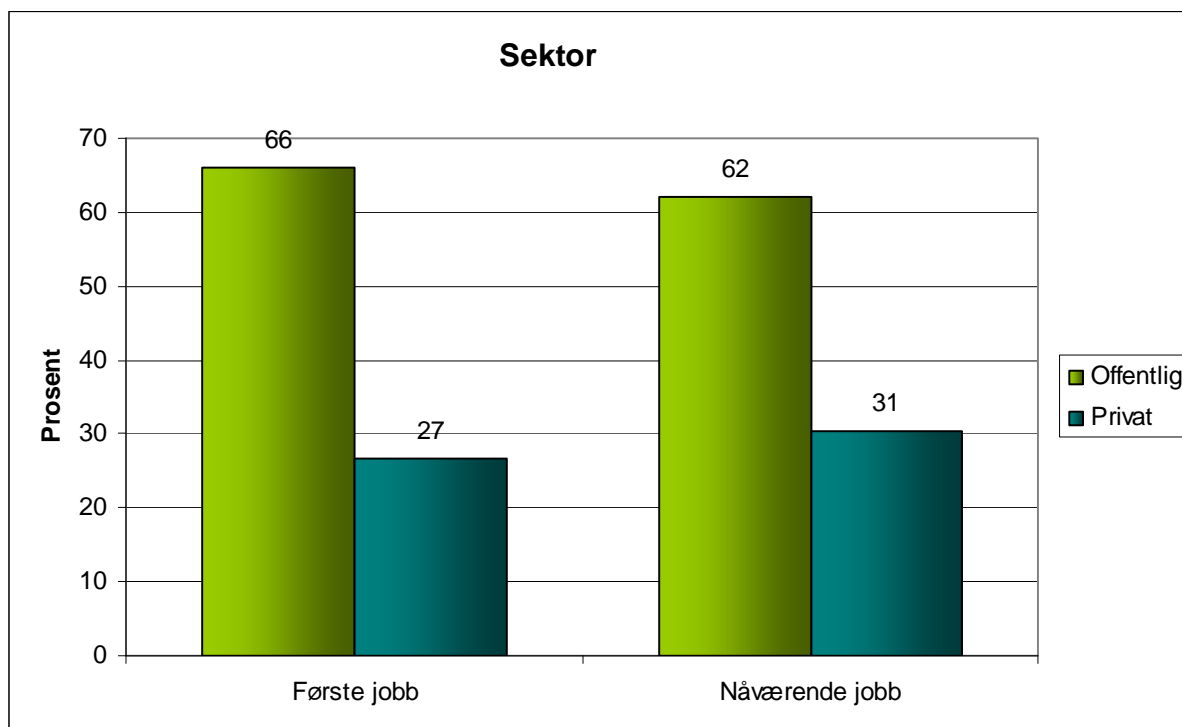


Figur 13b: Utdannelsens relevans for nåværende jobb



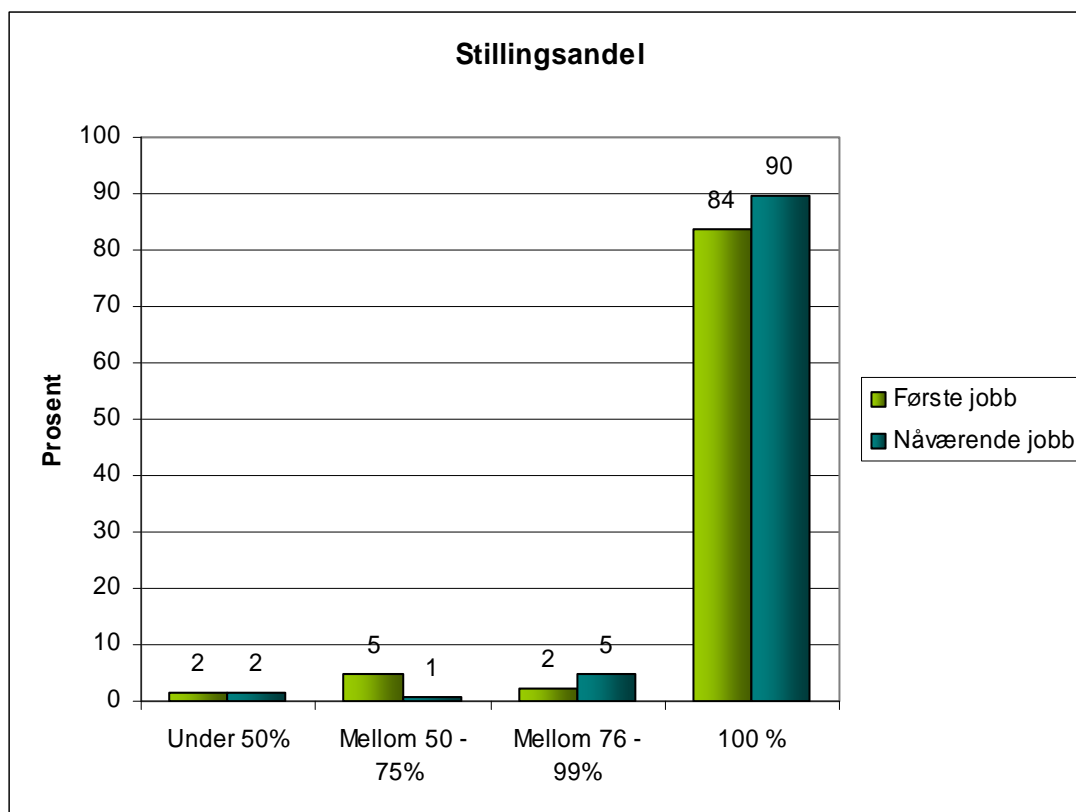
Figur 14 viser hvordan respondentene fordeler seg i offentlig og privat sektor, i både første og nåværende jobb. Figuren viser tydelig at majoriteten jobber i offentlig sektor, selv om noen flere går over i privat sektor i senere jobber.

*Figur 14: Offentlig vs. privat sektor*



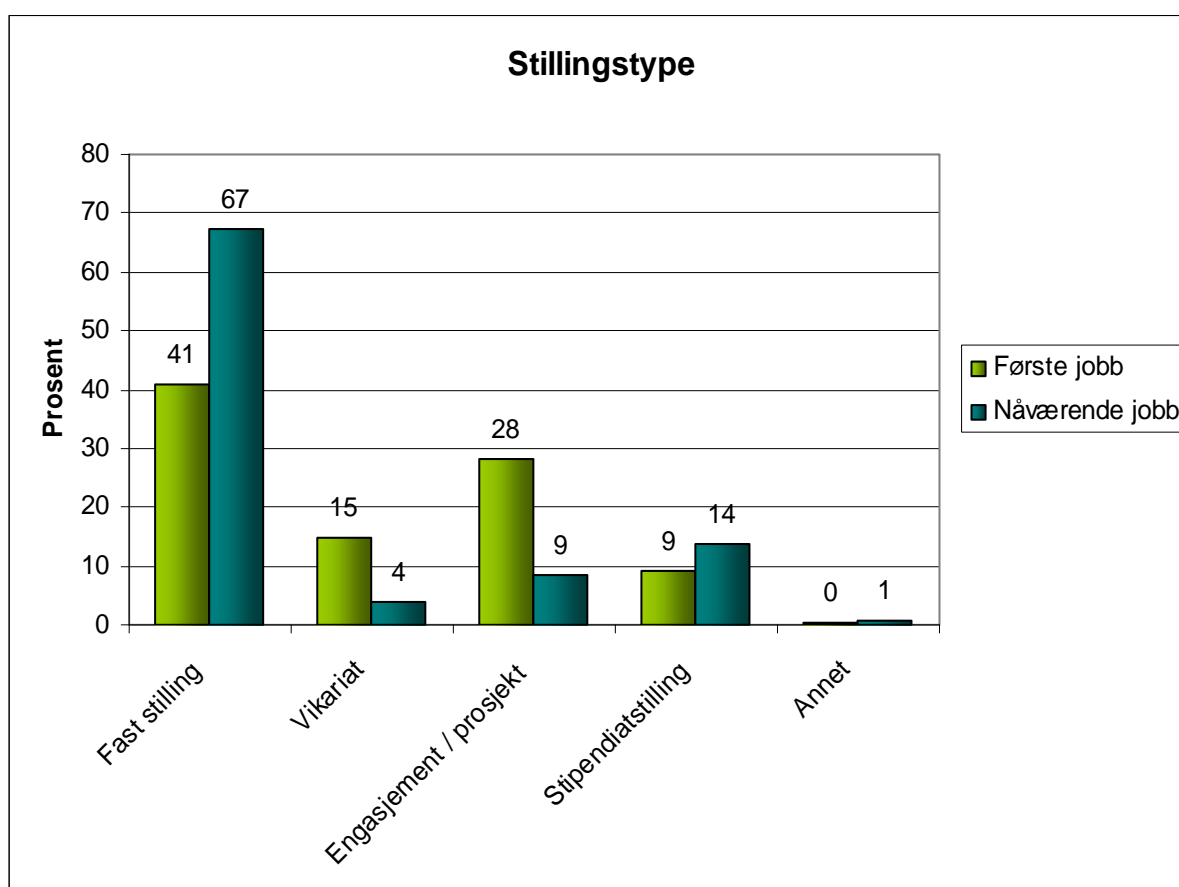
Stillingsandel i første og nåværende jobb sammenlignes i Figur 15. De aller fleste begynner rett i en jobb med 100% stillingsandel etter endt utdanning og fortsetter å jobbe heltid i senere jobber.

Figur 15: Stillingsandel i første og nåværende jobb



Figur 16 viser stillingstype i første og nåværende jobb, og her er det endel store forskjeller. I både første og nåværende jobb er det mest vanlig å ha fast stilling, men en langt større andel har fast ansettelse i nåværende jobb (67%), enn i første jobb (41%). I første jobb er det hele 43% som har et engasjement eller vikariat, mens bare 13% har en slik stillingstype i sin nåværende jobb. Figuren viser også at de fleste som begynner i en stipendiatstilling har en annen jobb først, fremfor å begynne direkte etter fullførte studier.

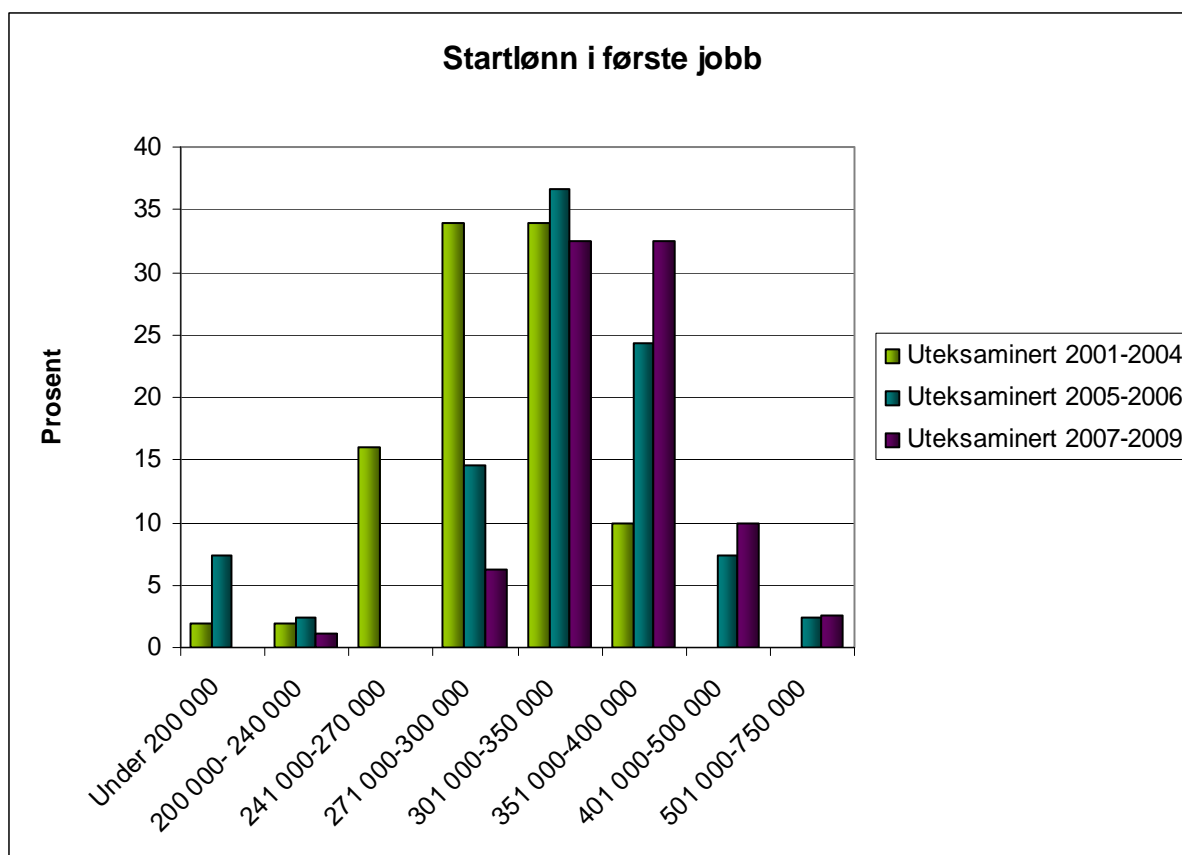
Figur 16: Stillingstype i første og nåværende jobb



For de som studerer til master i psykologi i dag kan det være interessant å få et innblikk i hvor mye ferdigutdannede tjener nå for tiden. Da den økonomiske situasjonen har vært i stor utvikling de siste tiårene er det nå mest nærliggende å se på lønnsnivået i første jobb for utdannede etter 2001. Resultatene som blir presentert i forhold til lønn er reelle tall, og det har ikke blitt gjort noen justeringer for å kontrollere for lønnsveksten i samfunnet generelt.

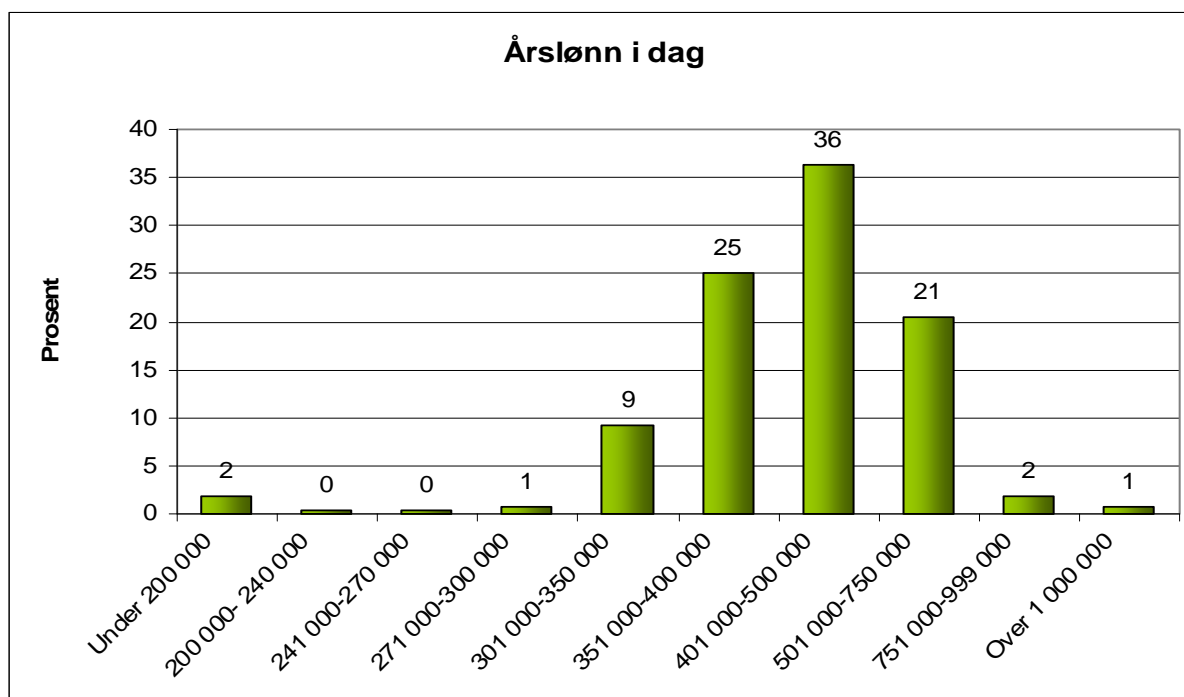
I Figur 17 ser vi startlønn i første jobb etter uteksamineringsår. Det er 171 respondenter som er uteksaminert siden 2001, og hos disse ser vi at den største andelen hadde en inntekt på mellom 301 000 og 350 000 kroner i sin første jobb. Figuren viser en tydelig tendens i lønnsutviklingen de siste åtte årene. De fleste som ble uteksaminert mellom 2001 og 2004 (68%) begynte med en startlønn på mellom 271 000 og 350 000 kroner. Majoriteten av de som ble uteksaminert mellom 2005 og 2006 (61%), og også mellom 2007 og 2009 (65%), har derimot hatt en startlønn mellom 301 000 og 400 000 kroner. For de som ble uteksaminert mellom 2007 og 2009 er det like mange som har en startlønn mellom 301 000 og 350 000 kroner, som mellom 351 000 og 400 000 kroner.

Figur 17: Startlønn i første jobb, etter uteksamineringsår

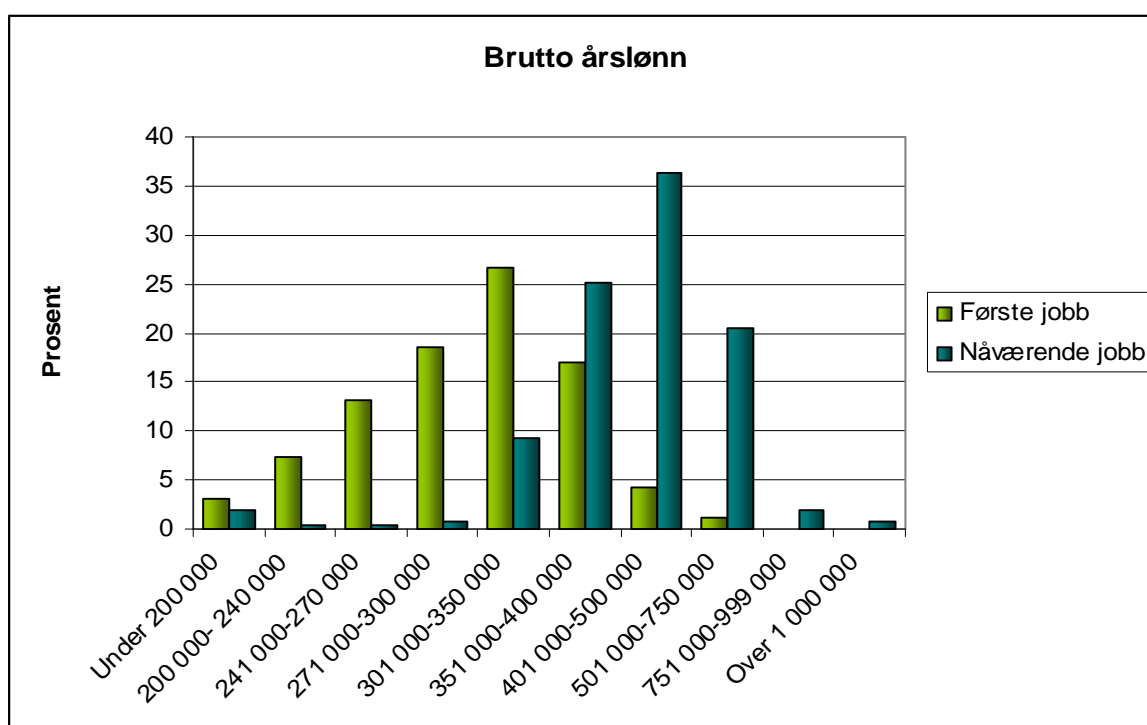


Figur 18 viser dagens inntektsnivå for alle respondentene (alle uteksamineringsår). Hele 36% tjener i dag mellom 401 000 og 500 000 kroner, og majoriteten (82%) ligger mellom 351 000 og 750 000 kroner.

Figur 18: Brutto årslønn per dags dato

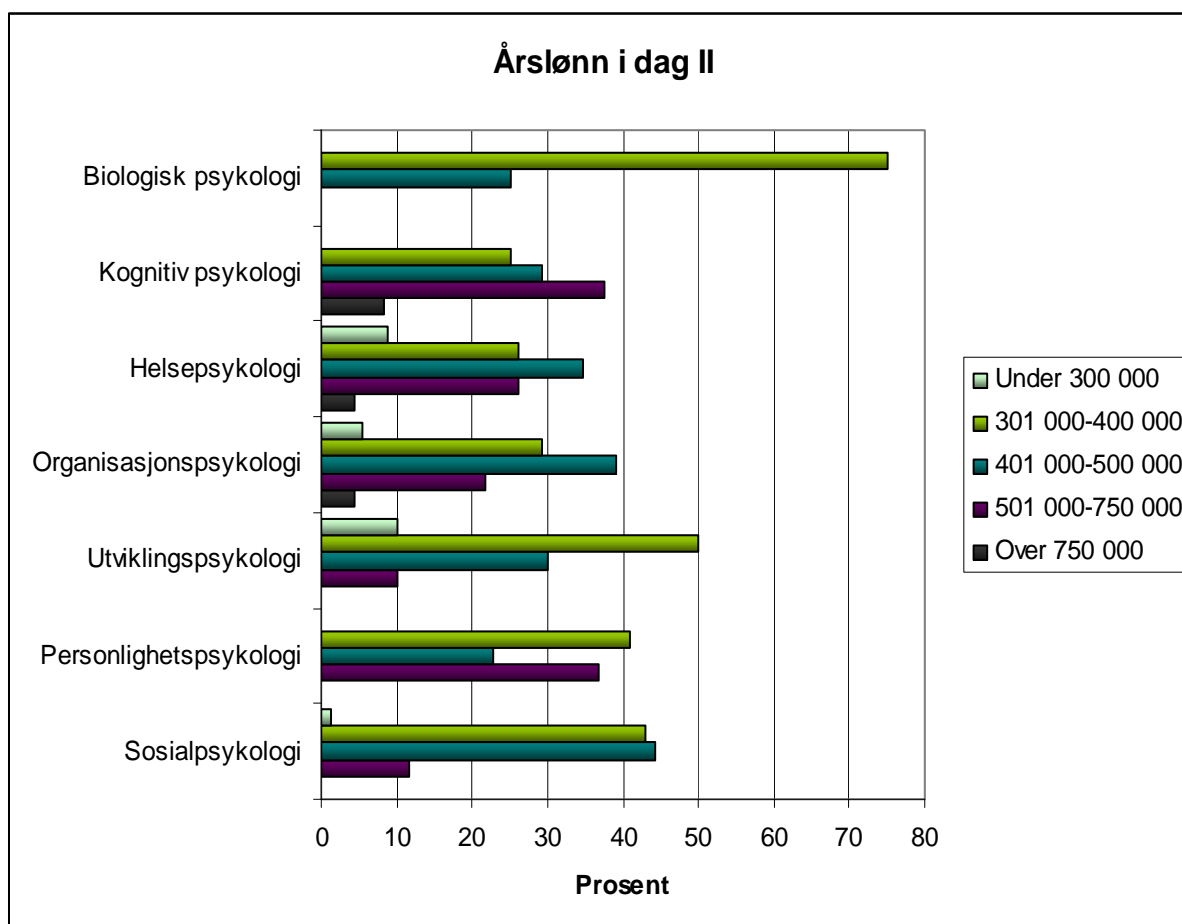


Figur 18b: Brutto årslønn, første jobb versus nåværende jobb



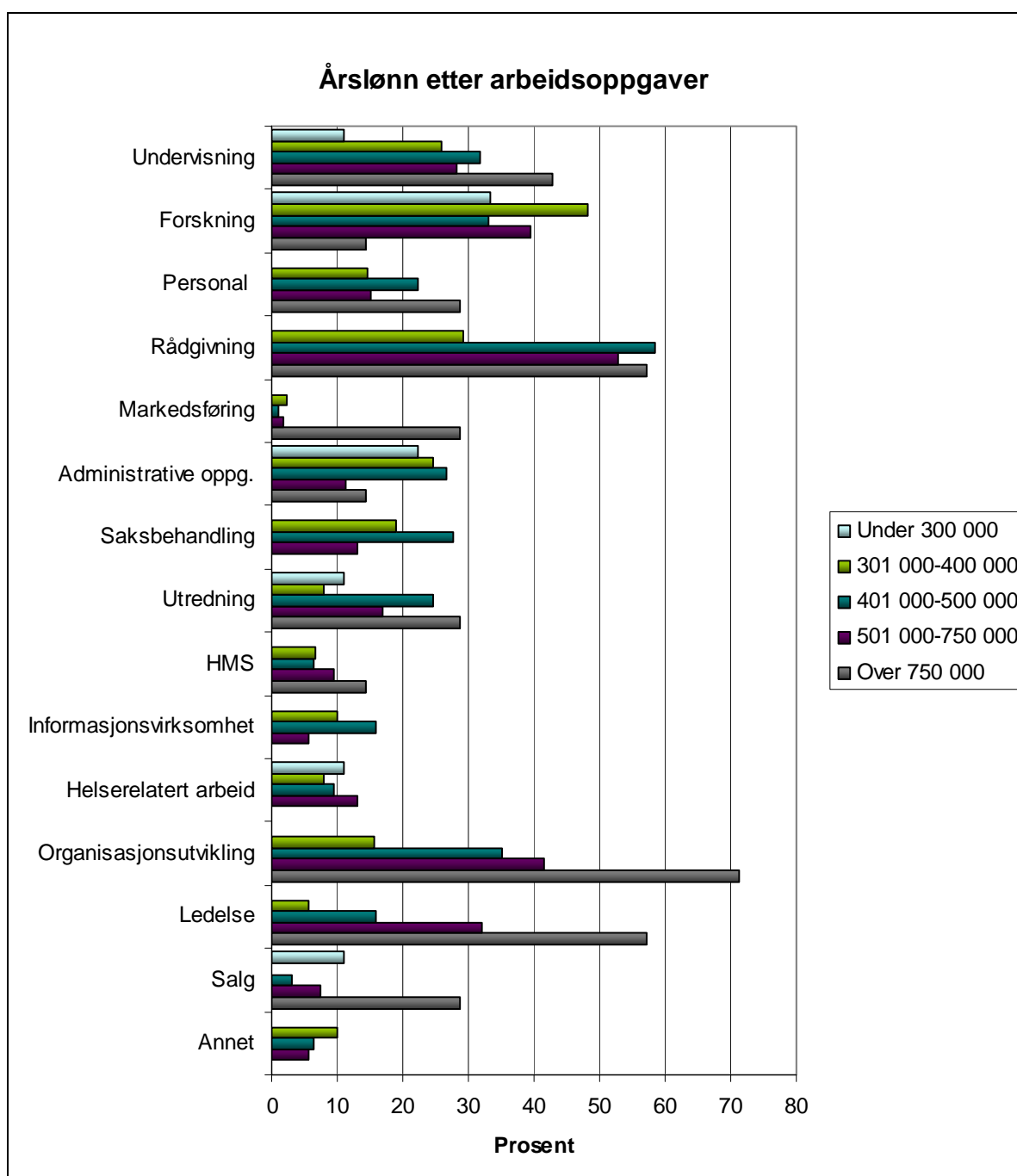
Figur 19 viser årslønn etter spesialiseringsområde. Søylene viser hvor stor andel innenfor hver spesialiseringsretning som tjener en viss sum. Her har vi slått sammen endel kategorier, da det er få som tjener under 300 000 kroner i sin nåværende jobb, og også få som tjener over 750 000 kroner i året. Blant de som tjener mellom 501 000 og 750 000 kroner finner vi flest som har kognitiv psykologi eller personlighetspsykologi som spesialisering. Blant de med sosialpsykologi som retning ligger flesteparten (42%) på et lønnsnivå mellom 401 000 og 500 000 kroner, og her ligger også flesteparten av de med organisasjonspsykologi (39%) og helsepsykologi (32%). De fleste med utviklingspsykologi (40%) og biologisk psykologi (50%) som retning tjener mellom 351 000 og 400 000 kroner, men vi minner igjen om at det er svært få respondenter på disse retningene, derfor er dette muligens ikke representativt. På de fleste spesialiseringsretningene er det god spredning i lønnsnivå.

Figur 19: Inntektsnivå fordelt på spesialiseringsområde i nåværende jobb



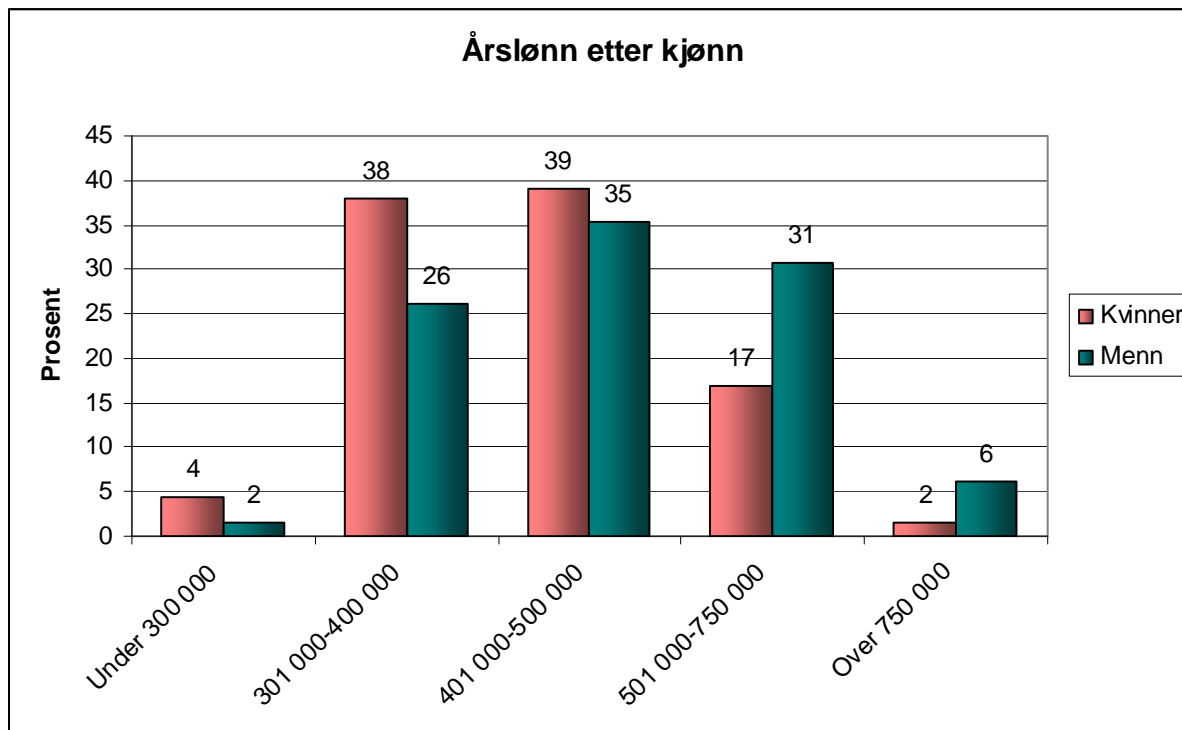
Figur 20a viser inntekt i forhold til typer arbeidsoppgaver. Søylen viser hvor stor andel med de ulike arbeidsoppgavene som tjener en viss sum. Blant dem som tjener over 750 000 kroner er arbeidsoppgavene bl.a. organisasjonsutvikling, ledelse og rådgivning. Disse gruppene er imidlertid svært små, så enkeltpersoner vil gjøre store utslag. Vi finner størst andel med lønninger mellom 301 000 og 400 000 kroner innenfor undervisning, forskning og rådgivning. Vi ser allikevel er god spredning i lønnsnivå blant de ulike arbeidsoppgavene.

Figur 20a: *Inntekt i forhold til arbeidsoppgaver, nåværende jobb*



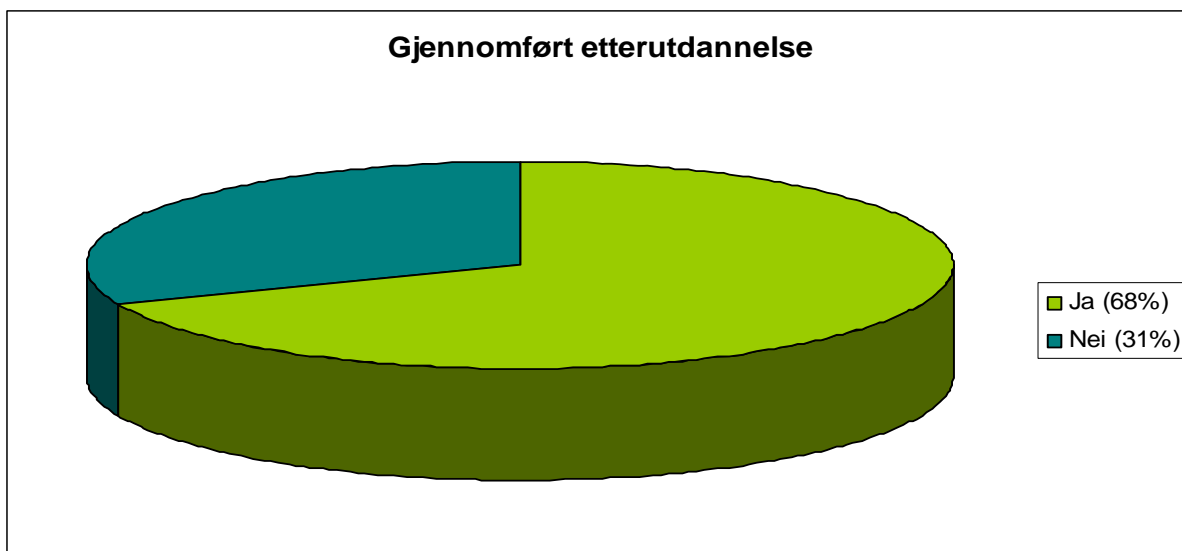
I figur 20b ser vi årslønn i nåværende jobb fordelt på kvinner og menn. Her ser vi en forskjell mellom kjønnene, hvor kvinner i gjennomsnitt har lavere lønn enn menn.

Figur 20b: *Inntekt i nåværende jobb, etter kjønn*

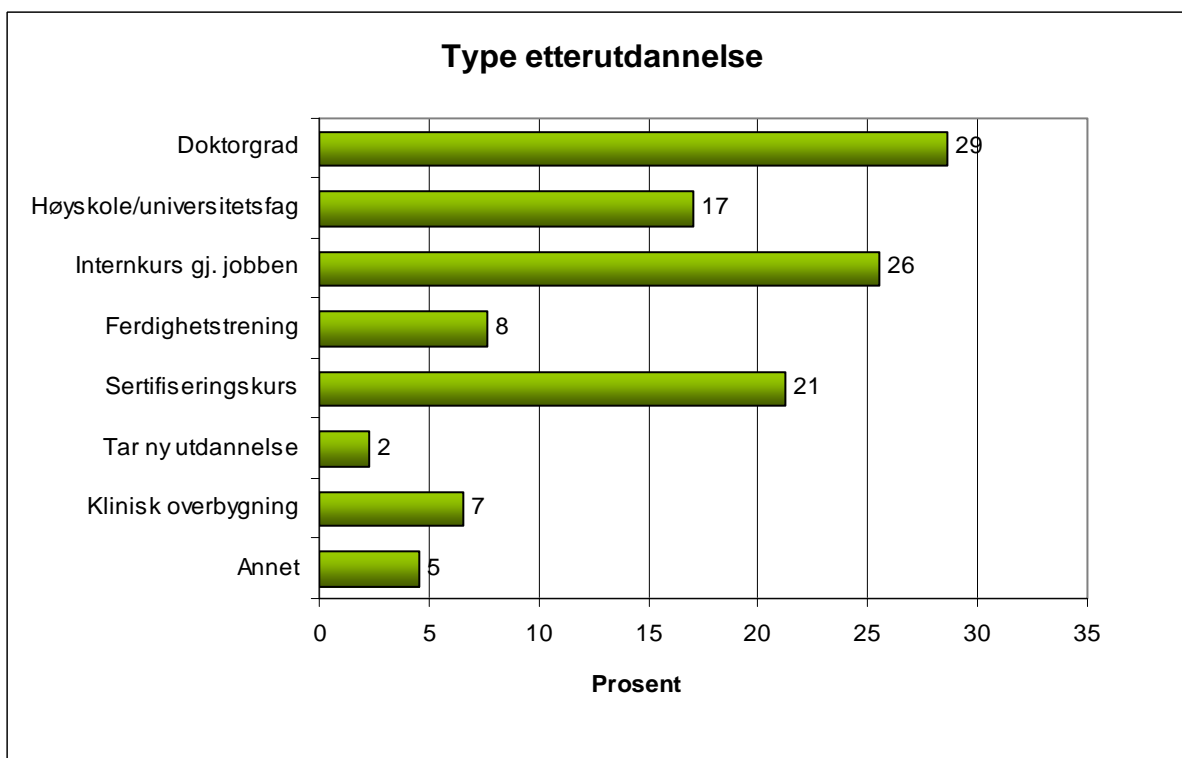


Figur 21 viser at omtrent 68% av respondentene har gjennomført etterutdanning, mens 31% ikke har det. Figur 22 viser hvilke typer etterutdanning de har tatt. Her ser vi at den vanligste formen for etterutdanning er doktorgrad, med 29%. Videre er det internkurs gjennom jobben (26%) og sertifiseringskurs (21%) som er vanligst, etterfulgt av høyskole- eller universitetsfag (17%).

Figur 21: Gjennomført etterutdanning



Figur 22: Typer gjennomført etterutdanning



Til slutt i spørreskjemaet ble det stilt tre spørsmål med mulighet til å besvare med egne ord.

Spørsmål 1 lød: *"Har du noen ønsker eller tips til kurs som Masterforeningen i Psykologi kan tilby sine medlemmer?"*. Her kom det tips om at det er ønskelig med kurs i metode, både kvantitativ og kvalitativ metode, og her er det blant annet nevnt statistikkurs, SPSS og SEM-kurs. I tillegg uttrykker mange et ønske om sertifiseringskurs og testkompetanse, ledelse, veiledning/coaching, prosjektledelse og presentasjonsteknikk. Videre ser man en etterspørsel etter rådgivningskurs og kurs i HR, personal og kommunikasjon. I tillegg til kursvirksomhet etterspørres flere arenaer og anledninger til å treffes for å få mulighet til faglig utveksling og nettverksbygging.

Spørsmål 2 lød: *"Har du noen tips til hvordan Masterforeningen i Psykologi kan utvikle seg til å bli bedre?"*. Her var det flere som etterlyste at vi bør tilby flere kurs og mer faglig påfyll. Et annet tema som går igjen er at foreningen bør bli større, og at vi må synliggjøre oss og markedsføre oss bedre, slik at vi blir mer kjent og kan øke innflytelsen til hovedfags-/masterutdannede i fagmiljøet i Norge. Videre ønskes det at vi arrangerer flere nettverkssamlinger. Det ble også uttrykt at vi fokuserer mer på Europsy og psykologtittelen og hva dette har å si for oss med hovedfag/master. Det vanket også litt ris, ved at noen synes vi fokuserer litt for mye på de unge og nyutdannede.

Spørsmål 3 lød: *"Er det noe du kunne tenke deg å vite om andre med din utdanning og deres jobbsituasjon som ikke ble dekket i denne undersøkelsen?"*. Til neste masterundersøkelse ønsker respondentene at den skal inneholde mer spesifikt hva man jobber med, som f.eks. stillingstittel, og at det går mer i dybden på arbeidsoppgaver. I tillegg etterlyses at vi inkluderer hva slags næring eller bransje man jobber i. Det er videre ønskelig å få vite om man har hatt utenlandsopphold i løpet av utdanning og karriere, og om man har publisert i tidsskrift eller bøker. Flere av respondentene ønsker også å få vite om andre med vår utdanning synes man har nok faglige utfordringer på jobben og hva man ønsker å jobbe med. I tillegg ønsker man å vite hvorfor man ble i den første eller nåværende jobben så lenge som man ble (om man fikk barn i løpet av denne tiden, ikke fikk ny jobb eller ikke ønsket ny jobb etc.). Dette er noen aspekter respondentene ønsker svar på i neste runde, og som vi vil ta hensyn til i utformingen av neste masterundersøkelse.

## **Avslutning**

Masterundersøkelsen 2009 har gitt et spennende innblikk i hvordan det går med ferdigutdannede med cand.polit. og master i psykologi i Norge. Som forrige undersøkelse viste, ser vi også nå at arbeidsområdene er mange og innholdsrike, lønningene er generelt

gode, og de fleste får jobb relativt raskt etter levert hoved-/masteroppgave. I denne undersøkelsen kan det se ut som at finanskrisen ikke har påvirket jobbmuligheter eller lønninger nevneverdig, sammenliknet med tidligere undersøkelser. Resultatene viser at respondentene er fornøyd med utdannelsen, og at man i stor grad får bruk for det man lærte på studiet.

Ved neste undersøkelse vil enda flere ha en mastergrad i psykologi, og vi håper å se flere i undersøkelsen som representerer universitetene i Bergen, Oslo og Tromsø. Det vil bli spennende å se om økningen av ferdigutdannede med master i psykologi vil føre med seg større spredning og endringer i spesialiseringsområdene, arbeidsoppgaver i jobb, lønnsnivå og økt kunnskap og etterspørsel om vår kompetanse i næringslivet.